Till Sveriges nyvalda regering

Sametinget - i egenskap av folkvalt parlament och företrädare för det samiska folket - ser framemot en konstruktiv och regelbunden dialog med regeringen i alla frågor som berör det samiska folket.

Sveriges riksdag har redan 1977 erkänt samernas särställning som ursprungsfolk i Sverige. Även i anslutningsakten till Europeiska unionen, protokoll 3 av år 1994, erkände Sverige samernas särställning och de förpliktelser och åtaganden Sverige har gentemot det samiska folket enligt nationell och internationell rätt. I Urfolksdeklarationen som Sverige antagit i FN 2007 slås fast att urfolk har rätt till självbestämmande i alla de frågor som berör dem. Riksdagen har också beslutat i november 2010 om en reformerad grundlag i vilken det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samhällsliv erkänns.

Internationella organ både inom FN och EU har återkommande riktat kritik mot Sveriges passivitet när det gäller att säkerställa den samiska rätten till land och vatten och bibehållande av samernas traditionella levnadssätt, bristen på formella konsultationer med samiska folket, brister i utbildning i och på samiska språket. En av de föreslagna åtgärder som de internationella organen återkommer till är bl a att Sverige ratificerar ILO konventionen 169.

Sametinget finner att Sveriges passiva hållning när det gäller samiska rättigheter samt den strukturella/institutionella diskrimineringen av samerna kräver omedelbara åtgärder från Riksdag och Regeringen. En konsekvens av Sveriges passivitet är att enskilda samer, samiska samfälligheter och samebyar har tvingats föra långdragna, kostsamma och oförutsägbara rättsprocesser för att skydda samiska rättigheter och få klarlägganden av rättsläget.

Sametinget kräver att svenska staten/regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning/ kommitté med bred samisk representation och med uppgift att utforma en samlad, tydlig och rättighetsbaserad nationell same- och urfolkspolitik som utgår från samernas rättigheter som urfolk enligt internationella konventioner för att bryta den rådande diskriminerande samhällssynen på det samiska folket.

En modern same- och urfolkspolitik omfattar även åtgärder för att skydda samernas traditionella näringar och renskötselområden. För att garantera rennäringens och övriga samiska näringars fortlevnad och utveckling kräver Sametinget också att regeringen utgår från
FNs urfolksdeklaration och ILO-konventionen 169. Trots att Sverige inte ännu ratificerat ILO-konventionen 169 har Sverige redan idag en skyldighet att säkerställa samers rättigheter i nationell lagstiftning.

Sametinget – valt av det samiska folket - vill också ge uttryck för våra anspråk för att staten/regeringen tillsammans med det samiska folket slutför och genomför följande påbörjade samepolitiska frågor:

1. Inrättande av en Sanningskommission

Sett från samisk folkets perspektiv finns det behov av att utveckla en ömsesidig respektfull relation med staten på lång sikt. De sår som svenska staten åsamkat samerna i historisk tid genom rasistiska antaganden under det sena 1800-talet och tidiga 1900-talet, förbud av användningen av det samiska språket intill 1956 och den särskilda skolpolitiken (lapp-skall-vara-lapp-politiken) för samerna motiverar detta.

Även samtida politiska åtgärder som rovdjurspolitiken och reformeringen av småviltjakten, samiska språkets svaga ställning under 1990-talet har orsakat djupa sår i det samiska samhället. Idag saknar staten Sverige en övergripande principiell same- och urfolkspolitik samtidigt som synen på samerna i det svenska samhället fortfarande är fylld av fördomar, rasism och diskriminering. Därför finns det behov av en sanningskommission som lyfter fram och synliggör missförhållanden, övergrepp, felaktigheter och oförrätter.

I de sannings- och försoningsprocesser som pågår i västvärlden mellan stater och ursprungsfolk handlar det således både om att återupprätta ett förtroendefullt förhållande och gottgörelse för förtryck, diskriminering och marginalisering. Sanning- och försoning i den här övergripande betydelsen har en framträdande kollektiv dimension. Det är förhållandet mellan stat och ursprungsfolk som skall göras gott och återupprättas. Förhoppningarna är att det enskilda lidandet utifrån detta skall finna sin försoning.

De nordiska Sametingen har i samband med 100-årsjublieet i Tråente/Trondheim 2017 gemensamt uttalat att det är staternas ansvar att tillsätta en sanningskommission i nära samarbete med samerna. Även Europarådet har i sin 4:e rapport rekommenderar staterna att påbörja– i nära samverkan med samerna - en sannings- och försoningsprocess som ingående tar upp statens kräkningar av samernas mänskliga rättigheter såväl i förgången tid som i nutid.

Både Norges Storting och Finlands regering har beslutat tillsätta sannings- och försoningskommissioner.

Det internationella organ som granskar Sverige när det gäller samiska folkets situation återkommer gång efter annan med rekommendationer om att Sverige inrättar en sannings- och förningskommission.

Sametinget vill att riksdagen/regeringen – i likhet med Norges Storting och Finlands regering - tillsätter en sanningskommission för att komma till rätta med historiska och nutida övergrepp, kränkningar och diskriminering av det samiska folket som kan ligga till grund för en framtida konstruktiv relation i god anda.

2. Konsultationsordning

Sverige /regeringen har ett pågående arbete med en etablering av en formell konsultationsordning med det samiska folket.

Sametinget vill att regeringen nu fullföljer förslaget av en formell konsultationsordning mellan det samiska folket och svenska staten i enlighet med förslag som presenterats i DS 2017:43 *Konsultation i frågor som rör samiska folket* **och** med beaktande av Sametingets synpunkter i yttrande över förslaget och åberopade principer för konsultation enligt internationella konventioner som Sverige antagit.

3. Nordisk samekonvention

Syftet med Nordiska samekonventionen (NSK) är att bekräfta och stärka rättigheter för det samiska folket så att de kan bevara och utveckla sitt språk, sin kultur, sina näringar och sitt samhällsliv med minsta möjliga hinder av landsgränserna. Vidare är syftet att konventionen harmoniserar lagstiftning och annan reglering av betydelse för samernas verksamhet över landsgränserna (art 1 och art 10)

Förhandlingarna om en Nordisk samekonvention har pågått sedan våren 2011 mellan Sverige, Finland och Norge. Förhandlingarna slutfördes hösten 2016. De grundläggande principerna för samernas rätt till självbestämmande skall ses som en minimistandard. Även de artiklar som behandlar land- och resursrättigheter måste ses som ministandarder både ur ett folkrättsligt och privaträttsligt perspektiv. Konventionsförslaget bygger på internationella konventioner Sverige, Finland och Norge redan åtagit sig att följa och redan nu är bundna av.

Den 7 juni 2018 skickade Sametingen i Sverige, Norge och Finland genom det gemensamma organet Samiskt Parlamentariskt Råd (SPR) skrivelse till de tre ländernas regeringar med förslag till ett fåtal, men för sametingen viktiga, förändringar i förslaget till konventionstext. Regeringarna har inte kommenterat detta varför SPR:s styrelse återigen den 11 december 2018 ånyo skickat en skrivelse för att understryka vikten av att arbetet med Nordisk samekonvention kommer till ett avslut och att det är angeläget att staterna svarar på Sametingens begäran att inleda diskussioner om Sametingens ändringsförslag.

Sametinget vill att regeringen tillsammans med Norge och Finland återupptar diskussionerna om Sametingens ändringsförslag och att Nordiska samekonventionen därefter ratificeras.

4. Renskötselkonventionen mellan Sverige och Norge

Sedan den 1 maj 2005 finns inget avtal mellan Sverige och Norge om gränsöverskridande renbete utöver Lappkodicillen. För svenskt vidkommande har regeringen uttalat att kodicillen är det folkrättsliga dokument som i nuläget reglerar den gränsöverskridande renskötseln mellan Sverige och Norge. I Norge har dock antagits nationell lagstiftning som till innehållet motsvarar 1972 års konvention.

Den svenska och den norska regeringen undertecknade den 7 oktober 2009 det framförhandlade konventionsutkastet till ny renskötselkonvention mellan Sverige och Norge.

Sametingets plenum avstyrkte i oktober 2010i yttrande att 2009 års förslag till renskötselkonvention. Sametinget uttalade därvid att Sametinget utgår från att regeringen i fortsatta överläggningar beaktar Sametingets ställningstagande och ta initiativ till att återuppta överläggningar med den norska regeringen.

År 2012 träffades ländernas ansvariga ministrar, det svenska och norska Sametinget, SSR (Svenska Samernas Riksförbund) samt NRL (Norske Reindriftssamers Landsforbund) för att diskutera hur man bäst skulle gå vidare med renskötselkonventionen. En överenskommelse träffades om att en samisk arbetsgrupp skulle tillsättas med representanter från de båda sametingen samt SSR och NRL.

Den samiska arbetsgruppen inkom 2014 med en skrivelse med förslag till ändringar i konventionsförslaget.

I början av 2016 gav landsbygdsministern i uppdrag åt f.d. justitierådet Bertil Bengtsson att utreda dels de juridiska frågor som uppkommit i samband med remitteringen av promemorian, dels ytterligare analysera den samiska arbetsgruppens förslag (se bilaga 1). Härutöver har analysverksamheten Agrifood Economics Centre, som är ett samarbete mellan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, givits i uppdrag att beräkna de kostnader som kan uppstå för staten vid en ratificering av konventionen. Uppdraget redovisades Ds 2016:27 "Frågor om 2009 års renskötselkonvention".

I yttrande Sametinget i januari 2017 motsatte sig Sametinget sig att konventionen, såsom den presenteras i departementsskrivelsen, antas av riksdagen och avstyrker att den införs genom lagstiftning på det sätt som promemorian föreslår.

Sametinget emotser ett fortsatt konstruktivt arbete för att hitta lösningar för den gränsöverskridande renskötseln mellan Sverige och Norge.

5. Konsekvenserna av klimatförändringar för rennäringen och samiska näringar

Det har konstaterats att pågående och framtid klimatförändringar i form av ökade temperaturer och därmed varmare klimat, ökad luftfuktighet, ökad nederbörd både i form av snö och regn, ändrade nederbörds- och snöförhållanden, vindförhållanden och förändrade vegetationsperioder- och zoner påverkar och kommer att påverka renen, renbetet och nyttjande av årstidsbetesmarkerna, renskötselarbetet, rennäringens infrastruktur och de enskilda renskötselföretagens och samebyarnas ekonomi.

FN:s klimatpanel IPCC redovisar att både atmosfär och hav värms upp, att mängden snö och is minskar och att havsnivån höjs. Det krävs både utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder för att bromsa och möta förändringarna.

Världens urfolk påverkas allvarligt av konsekvenserna av klimatförändringarna eftersom urfolkens näringar, kultur och ekonomiska överlevnad är direkt beroende av naturen. Urfolken saknar ofta resurser för att anpassa sig till konsekvenserna av klimatförändringarna och riskerar att hamna i en mycket utsatt situation. Denna risk är en realitet även för samerna. Vi konstaterar därför att det finns ett stort behov av insatser för det samiska folkets möjligheter att hantera konsekvenserna av klimatförändringarna och klimatanpassning som uppfyller de samiska behoven.

Forskningens rekommendationer är tydliga. Det krävs aktiva politiska beslut och förändring i lagstiftningen för att stärka samiska näringar och den samiska kulturen i ett ändrat klimat. Ökat inflytande och hänsyn till rennäringen i samråd och beslutsprocesser är ytterligare åtgärder som forskningen som viktiga för att möta ett förändrat klimat.

Sametinget har utformat en handlingsplan för rennäringens och samiska näringar där konsekvenserna av pågående och framtida klimatförändringar beskrivs. Rennäringen har behov av ökad flexibilitet, kunskapsförmedling och krisberedskap. Utredning om klimatfond och medel för att ta fram samebyvisa handlings och genomförandeplaner för klimatanpassning och egna sårbarhetsanalyser.

En utmaning för Sverige är att genom att anta Agenda 2030, FN:s dokument om global hållbar utveckling i 17 delmål, har man slagit fast att renen och renskötseln är en ekosystemtjänst som måste upprätthållas. Detta betyder att alla areella näringar som påverkar betesland för renen måste vara beredda till anpassning av sin verksamhet så att renen och renskötseln som ekosystemtjänst inte äventyras. Agenda 2030 slår fast att alla delmål skall vara uppfyllda för att dokumentet ska godkännas"
Sametinget uppmanar Sverige att uppfylla dessa delmål.

6. Samisk kultur, kulturarv och kulturmiljö

Sametingslagen anger tydligt ut Sametingets ansvar och roll när det gäller samisk kultur men fortfarande, 25 år efter inrättandet av Sametinget, har Sametinget inte det fulla ansvaret

för frågor som rör samisk kultur, kulturarv och kulturmiljö trots att det samiska folket har erkänts som folk i Sverige och som urfolk med rätt till självbestämmande. Fortfarande frodas en strukturellt diskriminerande syn på samernas förmåga att själva ta ansvar.

I betänkandet *Sametingets roll i det svenska folkstyret* uttalades att:

> *"det är numera alltså ostridigt att samerna har rätt till kulturell autonomi och att detta förutsätter en viss grad av självstyre"* (s 10)

Sametinget är förvaltningsmyndighet inom rennäringens områden och för samisk kultur enligt förordning med instruktion för Sametinget. Förvaltningsansvaret omfattar både ett politiskt ansvar och myndighetsansvar.

Sametinget konstaterar att förvaltningen (ansvar och resurser) av de samiska kulturfrågorna för närvarande är utspridd på ett flertal statliga och regionala myndigheter, såsom Kulturrådet, Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelserna, Regionerna, Institutet för språk och folkminnen med flera. Fragmentiseringen av de samiska kulturfrågorna medför en allvarlig risk för att samiska kultur-; kulturarvs- och kulturmiljöfrågor får en låg prioritering inom dessa myndigheters verksamheter.

Enligt Sametingets uppfattning är ansvaret för samisk kultur, kulturarv och kulturmiljö mer omfattande än vad som avspeglar sig i statens anslag för kultur. Sametinget är i stort behov av utökade resurser för att kunna leva upp till målen att bibehålla, stärka och utveckla ett levande samiskt konst- och kulturliv, kulturarv och kulturmiljö.

Sametinget vill att regeringen överför det fulla ansvaret för och finansieringen av samisk kultur, kulturarv och samisk kulturmiljö till Sametinget för att den uttalade kulturella autonomin och för att en levande samisk kultur med ett starkt och mångfaldigt konst- och kulturliv ska kunna bli verklighet.

7. Rovdjur

Renskötseln har alltid påverkats av hur många rovdjur det finns inom renskötselområdet. I nuläget är rennäringen den näring som drabbas hårdast av rovdjurens predation[1] och antalet rovdjur i renskötselområdet försvårar bedrivandet av en hållbar renskötsel för många samebyar. Rovdjurens närvaro får mycket stora konsekvenser för rennäringen; ekonomiska, sociala, kulturella och ekologiska. Framför allt känner många renägare en stor oro och frustration över situationen. Genom hittillsvarande rovdjursförvaltning har intresset att bevara de stora rovdjuren och intresset att bevara en hållbar renskötsel (som går att försörja sig på) kommit att stå i motsats till varandra. Sametingets uppfattning är dock att dessa två intressen går att förena med varandra genom en tydlig rovdjursförvaltning som tar hänsyn till målsättningen att uppnå en ekonomiskt, ekologiskt, kulturellt och socialt hållbar rennäring, utan att gynnsam bevarandestatus för de stora rovdjuren hotas.

[1] Se bl.a. SOU 2012:22

Riksdagen antog i december 2013 en ny rovdjurspolitik. Enligt miljöministern ska politiken möjliggöra en god förvaltning av stora rovdjur, samtidigt som den ska tillgodose en bra balans mellan målet om gynnsam bevarandestatus för rovdjuren och ta hänsyn till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. Riksdagen beslutade också att rennäringen inte ska behöva tåla högre förluster än maximalt tio procent av renhjorden.

Sametinget vill att regeringen genomför författningsändringar i förordningar i enlighet med den hemställan som Sametinget inlämnat, att riksdagens beslut om toleransnivå samt tillämpningen av förvaltningsverktyget införs i förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Av regleringen ska definitionen av toleransnivå framgå, samt hur rovdjursförvaltningen ska anpassas för att förhindra att toleransnivån överskrids, respektive åtgärder som bör vidtas vid ett eventuellt överskridande. Därtill föreslås att förvaltningsverktyget i den del som avser samråden mellan Länsstyrelsen och samebyarna regleras. Sametinget föreslår även vissa ändringar i jaktförordningen (1987:905. Att rovdjursersättningarna höjs i enlighet med Sametingets budgetunderlag och att skyddsjakter på rovdjur får bedrivas i nationalparker.

8. Samiska språket

Sametinget bör förstärkas i arbetet med att leda det samiska språkarbetet genom att regeringen inrättar och finansierar ett språkanslag inom Sametinget. Sametinget har enligt sametingslagen uppgift att fastställa mål för och leda det samiska språkarbetet. Sametinget arbetar för en egen språklag och behöver resurser för detta arbete. Sveriges efterlevnad av Europarådets ramkonvention och språk- och landsdelstadga har paradoxalt nog blivit ett hot mot samiska språket och den samiska kulturen då Sveriges hållning i dessa frågor har blivit att hålla det inom minoritetspolitiken. Samiska frågor måste också av regeringen betraktas utifrån att samerna är ett urfolk. Sametinget föreslår att samiska språkrättigheter skrivs in i nuvarande sametingslag och att vid inrättande av språkanslag så bedöms anslaget utifrån de behov som språk vanligtvis har, det finns andra myndigheter, t ex Institutet för språk och folkminnnen som har ansvar och uppgifter inom språk som kan utgöra normgivande i anslagets storlek. Proposition 1992/93:32, om samerna och samisk kultur m.m., förde fram förslag till att ge Sametinget ett ansvar för att leda det samiska språkarbetet och propositionen bedömde även behov av att tilldela särskilda resurser för detta ändamål. Det senare har inte infriats av Sveriges regeringar.

De samiska språken är små och definieras som hotade språk enligt Unescos kriterier för hotade språk. Samiska språken delar sin historia med andra koloniserade urfolksspråk i världen och har genom tiderna varit offer för språkmord, vilket i sin tur medfört att dessa språk räknas som hotade språk.

Då de samiska språken återfinns i Sverige, Norge, Finland och Ryssland och med andra ord inte har ett enskilt hemland är det viktigt att de nordiska länderna tar ett särskilt ansvar för jämlik status och utvecklingsmöjligheter för de samiska språken i respektive land. Sverige måste aktivt arbeta för samiska språkens ställning i samhället, ta ansvar för tidigare bedriven politik som gick ut på att assimilera samerna genom att bl. a. förgöra samiska språken. En passiv hållning från Sveriges sida gentemot samiska språken i nutid är lika skadlig för samernas språk som dåtidens aktiva assimileringspolitik.

Samiska språk har samma behov som välmående språk har av utveckling och främjande, samtidigt som det finns behov av stödåtgärder som tillkommer små och hotade språk. Det handlar om att stödja de samiska språken på ett brett plan och på olika nivåer, genom bland annat språkvård, revitaliseringsinsatser och stöd till enskilda. Sametingets förvaltning bör förstärkas med ansvar, uppdrag och resurser för alla språkliga funktioner och uppdrag ett samhällsbärande språk kan behöva. Den senaste vetenskapliga undersökningen[2] visar att de svenska samerna befinner sig i en långt framskriden språkbytesprocess. Sametinget anser att ytterligare aktiva revitaliseringsåtgärder bör sättas in för att vända på språkbytesprocessen men saknar resurser för att vända den nedåtgående spiralen.

Samiska språket indelas i nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska, pitesamiska och umesamiska, varav fyra av språken har egen godkänd ortografi (den fjärde ortografin godkändes så sent som 2016). Arbetet med att godkänna en ortografi för ytterligare ett språk, pitesamiskan, är påbörjat och kan förväntas fullbordas senast 2019. Ett godkännande av ortografi för ett språk innebär att språkarbete kan formaliseras för det språket och det ökar bl. a. behov av texter sammanlagt inom samiska språken. Ett språk är bärande i en kultur och att det egna språket blir tillgängligt som skriftspråk är av stor betydelse på individnivå. Här måste poängteras att det förekommer skillnader i ordförråd och grammatik mellan de olika samiska språken. Skillnaden mellan sydsamiska och nordsamiska kan liknas med svenska och färöiska.[3]

Sametinget vill att stärkta samiska språkrättigheter skrivs in i nuvarande sametingslag och att regeringen inrättar och finansierar ett språkanslag inom Sametinget som möjliggör stärkta insatser för språket; Sametinget vill att ett varaktigt Giellagáldu etableras, att språkvården stärks, att ökade revitaliseringsinsatser och möjlighet för stöd till enskilda från Sametinget

9. Samisk hälsa

Den rådande kunskapsbristen om hälsosituationen bland både samer, bristen på samisk språk- och kulturkompetens i hälso- och sjukvården och i det närmaste obefintlig forskning om samernas hälsa har föranlett att såväl nationella myndigheter, FN och samiska organisationer påtalat det stora behovet av inrättandet av ett centrum för samers hälsa.

Regeringen har beviljat Västerbottens läns landsting 3 miljoner kronor för att tillsammans med Region Norrbotten, Region Jämtland/Härjedalen, Sametinget och de samiska organisationerna starta ett kunskapsnätverk för samers hälsa. Kunskapsnätverket ska bland annat bidra till att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård som tar hänsyn till samers språk och kultur. Inom ramen för kunskapsnätverket ska en samlad strategi för ökad kunskap om samers hälsa tas fram samt en framtida etablering av ett fysiskt centrum för samers hälsa inom det samiska kärnområdet. Regeringen har 2018 även beviljat landstinget Dalarnas ansökan om 709 000 kronor för att delta i etableringen av ett

[2] Svonni Mikael 2006, Språksituationen för samerna i Sverige, Sámi dutkan/Samiska studier
[3] SOU 1990-91, Samerätt och samiskt språk

kunskapsnätverk för samers hälsa.

2015 genomförde Sametinget på regeringens uppdrag en kartläggning av den samiska befolkningens psykosociala hälsa. Kartläggningen indikerade att den samiska befolkningen har sämre eller mycket sämre hälsa än motsvarande grupper i övriga samhället. Medlen regeringen nu ger ska gå till utformandet av en långsiktig och samlad strategi för utveckling och förbättring av samers hälsosituation.

Sametinget vill att regeringen på allvar verkar för en etablering av centrum för samers hälsa inom det samiska kärnområdet i likhet med vad som redan idag finns för samer i Norge genom SANKs – som är nationella kompetenscentrum med mål att bidra till att den samiska befolkningen får en likvärdig vård som övriga befolkning i Norge.
Sametinget vill att regeringen möjliggör för AXG akut sjukvård i extrem glesbygd och ger dispens till lokala helikoptrar med lokalkännedom att understödja ambulanshelikoptrar som ofta har flera timmars inställelsetid för att rädda liv.

9. Sametingets budget

Sametingets verksamheter har alltsedan inrättandet av Sametinget 1993 varit underfinansierade. Till Sametinget har begränsade förvaltningsuppgifter avseende rennäringsfrågor överförts år 2007 från Länsstyrelserna och dåvarande Jordbruksverket enligt beslut i riksdagen[4]. Finansieringen av överföringen var underfinansierad liksom nuvarande rovdjursförvaltning och uppgifter avseende konsekvenser efter Tjernobyl-olyckan. Inom Sametingets förvaltningsansvar för samiska språk saknas i dag anslag för Sametingets uppgift att leda det samiska språkarbetet och långsiktig finansiering av Sametingens gemensamma språkarbetet genom Giellagáldu.

Finansieringen av demokratiska uppdraget inom Sametinget är idag under all kritik. Exempelvis uppgår partistödet till invalda partier i Sametinget till obetydliga 800 tkr. Partiernas demokratiska arbete går på sparlåga. Sametinget saknar idag ekonomiska och personella resurser för politiskt utredningsarbete något som Sametingets förvaltning inte kan belastas med idag. Sametinget redovisar årligen i sina budgetunderlag till regeringen om det samiska samhällets behov av utvecklingsinsatser inom olika sakfrågor.

Sametinget vill återigen göra regeringen uppmärksam om den begränsade budget Sametinget förfogar över och vill att regeringen utökar Sametingets budget både vad avser sakanslag och förvaltningsanslag för att stärka och utveckla rennäringen, samiska näringar, samisk kultur, samiska språk, det samiska demokratiarbetet och Sametingets kansli för framtiden.

[4] Ett ökat samiskt inflytande , Prop. 2005/06:86

10. ILO-konventionen 169

Se särskild skrivelse om ILO-konventionen 169 bilaga 1.

Slutsats
Sametinget är beredd att i formella konsultationer och i aktiv dialog med regeringen medverka till att Sverige som medlem i FN och i Europeiska unionen blir ett föredöme när det gäller samarbete i god anda med det samiska urfolket i alla de frågor som Sametinget nu redovisat.

§8

Placeringsort för Sametingets parlamentsbyggnad

Utredning 2018

pwc

Sammanfattning

PwC har av Sametingets styrelse fått uppdraget att utreda Kiruna, Vilhelmina och Östersund som orter för en möjlig placering av parlaments-byggnaden. Frågan om placeringen av parlamentet berör Sametingets verksamhet ur flera dimensioner, såsom funktion, anställningar och ekonomi. En parlamentsbyggnad är dels en arbetsplats för medarbetarna på Sametinget, dels en mötesplats för de folkvalda politikerna som är bosatta över hela Sverige.

Grundläggande för uppdraget är att Samtingets verksamhet ska vara placerad i en kommun med en god samhällskultur som bejakar samiska rättigheter och har modern syn på mänskliga rättigheter, samt har ett gott utbud av samiska institutioner.

För att i så stor mån som möjligt kunna säkerställa oberoendet i utredningen är fokus för utredningen en datadriven analys med primär ingång i de kriterier som legat till grund för plenums diskussioner gällande de utvalda orterna. Utredningen försöker också att inom de olika kriterierna kommentera såväl ett förtroendevaldsperspektiv som ett tjänstepersonsperspektiv.

Analysen utgår från de tre perspektiven tillgänglighet, utvecklingsmöjligheter och samhällskultur.

Utifrån analysen av tillgänglighet samt restider till de olika utvalda destinationerna kan vi konstatera att det finns två tydliga alternativ beroende på vilket perspektiv som ska stå i centrum.

Utgår vi från det folkvalda perspektivet, alltså närheten till de orter där störst andel röstberättigade samer bor samt till de större samiska institutionerna och Sápmi i övrigt så är tillgängligheten klart bäst för Kiruna. Utgår vi istället från tjänstepersonsperspektivet och närheten till de samarbetsmyndigheter som bedöms som viktiga för Sametinget, där många är placerade i södra Sverige, så har samtliga orter direktflyg till Stockholm. Östersund har dock ett betydligt större utbud på flyg och tågförbindelser till södra Sverige.

Gällande utvecklingsmöjligheter visar PwCs modell Cities of Opportunity, som försöker förklara kommuners attraktivitet, att Östersund sammantaget har störst utvecklingsmöjligheter enligt modellen. Östersund har också störst utvecklingsmöjligheter gällande tillgång till utbildning, medan Kiruna har haft den starkaste ekonomiska tillväxten.

Gällande samhällskultur är samtliga tre kommunerna samiska förvaltningsområden vilket innebär att samerna har rätt att helt eller delvis få sin samhällsservice såsom skola och äldreomsorg på samiska. Alla tre kommuner har antagit riktlinjer rörande samiska rättigheter, samt rörande mänskliga rättigheter/ diskriminering i stort och avsätter medel för att uppnå intentionerna som framgår av styrdokumenten.

Gällande tillgång på samisk samhällsservice och institutioner återfinns detta i samtliga tre kommuner även om utbudet skiljer sig något mellan de olika kommunerna. Utredningen visar dock att Kiruna kommun i dagsläget har bredast utbud gällande tillgång på såväl samhällsservice som institutioner.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns både fördelar och nackdelar med samtliga orter. Beslutet om vilken ort som bör bli placeringsort för Sametinget hänger således på vilka områden och perspektiv som tillskrivs störst betydelse. Deras inbördes vikt blir därmed en viktig fråga för de folkvalda i Sametinget, där önskat arbetssätt och funktion för Sametinget blir en central fråga. Vår förhoppning är att denna utredning kan ge ett relevant underlag till en sådan diskussion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2

Inledning 4

Aktuella kommuner 5

Metodbeskrivning 6

Tillgänglighet 7

Utvecklingsmöjligheter 10

Samhällskultur 17

Sammanfattande slutsatser 25

Bilaga 26

Projektledare Samir Sandberg
PwC | Public Sector

Projektmedarbetare har varit
Emelie Värja, Helena Richardsson
och Henrik Fagerlind.

Inledning

Sametinget bildades 1993 och är både ett folkvalt organ och en statlig myndighet. Myndighetsuppgifterna har stadigt ökat så att Sametinget numera har ett fyrtiotal anställda.

Frågan om en parlamentsbyggnad för Sametinget har diskuterats sedan 1993. Då beslutades att placera Sametingets huvudkansli i Kiruna. Under åren har lokalkontor tillkommit. Antal anställda enligt senaste årsredovisningen är 22 i Kiruna, 4 i Jokkmokk, 6 i Tärnaby och 9 i Östersund. Sametingets verksamhet förväntas enligt myndigheten själv att växa framöver.

En arkitekttävling genomfördes av Statens fastighetsverk år 2006. Vinnare blev bidraget BADJÁNEAPMI ritat av Murman arkitekter i Stockholm. Samtidigt blev planerna för flytten av Kiruna centrum mer konkreta. Den först utsedda tomten i Kiruna var inte längre aktuell eftersom LKAB motsatte sig en byggnad på den platsen. Processen drog ut på tiden och på grund av detta visade så småningom åtta andra kommuner intresse för parlaments-byggnaden.

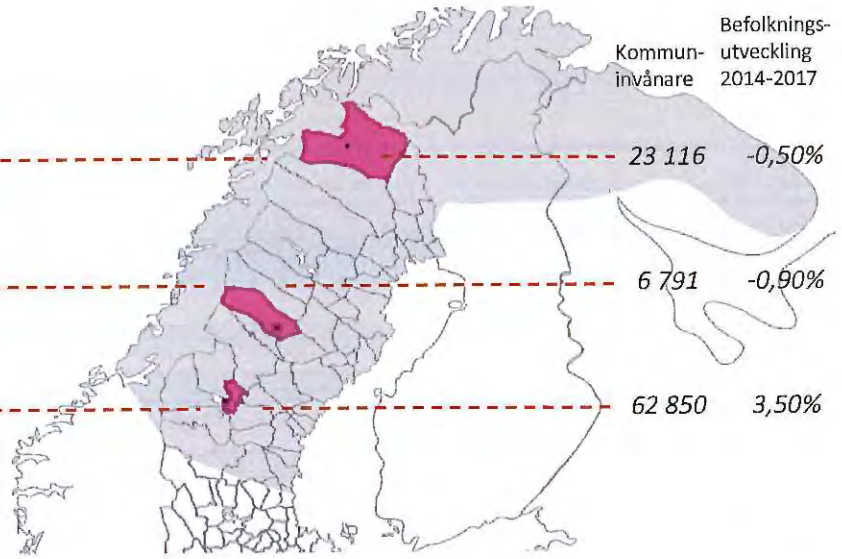
PwC har av sametingets styrelse fått uppdraget att utreda Kiruna, Vilhelmina och Östersund som möjliga placeringsorter för parlamentsbyggnaden. Det är ett komplext uppdrag som vi tar oss an med ett stort mått av ödmjukhet.

Frågan om placeringen av parlamentet berör Sametingets verksamhet ur flera dimensioner, såsom funktion, anställningar och ekonomi. En parlamentsbyggnad är dels en arbetsplats för medarbetarna på Sametinget, dels en mötesplats för de folkvalda politikerna som är bosatta över hela Sverige.

Sametingets arbete innebär omfattande resor för både tjänstepersoner och folkvalda. Parlamentsbyggnaden kommer även att lyfta fram samerna i det svenska samhället och attrahera besökare, vilket således innebär att Sametingets parlamentsbyggnad består av tre delar: myndighetsdelen, parlamentsdelen och den publika delen.

Aktuella kommuner

	Kommun-invånare	Befolknings-utveckling 2014-2017	Antalet samer i kommunen*	Anställda Sametingets lokalkontor
Kiruna	23 116	-0,50%	1 393	22
Vilhelmina	6 791	-0,90%	260	0
Östersund	62 850	3,50%	146	9

Sametingets folkvalda organ (plenum) fattade i maj 2018 ett beslut som innebar att två orter utsågs som alternativa placeringsorter till Kiruna: Vilhelmina och Östersund.

De kriterier som låg till grund för plenums diskussioner, var att orten behöver:

- Vara tillgänglig för flera resealternativ (tåg, buss, flyg, bil).
- Vara av stor betydelse för samerna, exempelvis ha starka kulturbärande samiska traditioner och institutioner.
- Vara en ort med goda utvecklings-möjligheter.
- Ha ett brett utbud på arbetsmarknaden.
- Ha goda möjligheter till boende.
- Ha goda utbildningsmöjligheter.
- Vara i en kommun som respekterar samiska rättigheter och bejakar en modern uppfattning om mänskliga rättigheter.

De tre kommuner som utsetts som möjliga placeringsorter för sametingets parlamentsbyggnad är samtliga i dagsläget samiska förvaltningsområden. Kommunerna varierar dock stort i storlek och förutsättningar. Kommunerna täcker in tre olika län och den till befolkningen sett största kommunen, Östersund, är nära på 10 gånger så stor som den till befolkningen sett minsta av de utvalda kommunerna, Vilhelmina. Samtidigt är den geografiskt största och nordligaste kommunen av de utvalda, Kiruna, till ytan nära på 10 gånger så stor som Östersund.

Särskilt bör också nämnas att som ort är Östersund residensstad i sitt län, vilket de övriga orterna inte är. Detta påverkar till del jämförelsen då det naturligt är ett större utbud av olika former av samhällsservice i en residensstad jämfört övriga städer i ett län.

* Avser antal samer upptagna i röstlängden

pwc

Metodbeskrivning

För att i så stor mån som möjligt kunna säkerställa oberoendet i utredningen är fokus för utredningen en datadriven analys med primär ingång i de kriterier som legat till grund för plenums diskussioner gällande de utvalda orterna. Utredningen försöker också att inom de olika kriterierna kommentera såväl ett folkvald -som tjänstemannaperspektiv.

I dataanalysen jämförs Kiruna, Vilhelmina och Östersund inom följande kriterier:

- Tillgänglighet i form av restider med flyg, tåg, buss och bil för såväl sametingets medlemmar som den samiska populationen i stort, samt restider till de institutioner och myndigheter som uppskattas vara de närmaste samarbetsparterna.
- Tillgång till samiska institutioner såsom samiskspråkig förskola/skola och kulturinstitutioner
- Ortens kostnadsnivå och rankning gällande företagsklimat och tillväxt
- Tillgång på arbetskraft via utbildningsnivå och arbetsmarknadsunderlag
- Tillgänglighet till boende, såväl tillgänglighet till hyresrätter som pris på bostadsmarknaden
- Tillgänglighet till gymnasieutbildningar samt eftergymnasiala utbildningar, med fokus på tillgänglig utbildning på samiska
- Kommunens aktiva engagemang inom ramen för mänskliga rättigheter och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Analysens utgångspunkter

Utifrån de kriterier som Sametinget satt som grundläggande för utredningen av orterna och de jämförelsepunkter PwC angivit för uppdraget uppfattar vi tre huvudsakliga områden. I grunden handlar det enligt vår tolkning om att Sametinget bör vara placerat i en ort med god tillgänglighet, både utifrån närheten till det samiska folket och utifrån dess funktion som myndighet. Orten där Sametinget placeras ska också erbjuda goda utvecklingsmöjligheter både för myndigheten och för dess anställda med familjer. Grundläggande för Samtinget är också att verksamheten är placerad i en kommun med en god samhällskultur som bejakar samiska rättigheter och har modern syn på mänskliga rättigheter, samt har ett gott utbud av samiska instruktioner.

Utifrån detta har den jämförande analysen byggas upp enligt nedanstående.

pwc

Tillgänglighet

Tillgänglighet är en av de centrala aspekterna för placeringen av parlamentet. I ordet kan flera tolkningar läggas, och själva tolkningen av begreppet tillgängligt kan variera beroende på utgångspunkt och till vad tillgängligheten mäts.

För denna utredning har tolkningen gjorts att tillgänglighet i huvudsak utgörs av resvägar, resealternativ och tider för förflyttning. Utifrån parlamentsbyggnadens funktion som både mötessal för plenum, huvudsaklig placeringsort för tjänstepersoner samt informationscentrum för allmänheten finns således tre olika perspektiv av tillgänglighet att ta hänsyn till:

Plenum

För plenum har analysen gjorts utifrån restider och resvägsmöjligheter till de orter där flest samer som är upptagna i sameröstlängden bor. Resvägen har även beräknats utifrån den fysiska närheten till flest samer som är upptagna på röstlängden.

Tjänstepersoner

För tjänstepersoners del har beräkningen istället baserats på tillgänglighet i form av restider och resmöjligheter till fysiska möten som tidvis kommer att behöva ske med samarbetsorganisationer och samarbetsorgan. Här ingår till del statliga myndigheter, men också andra organisationer och institutioner.

Allmänheten

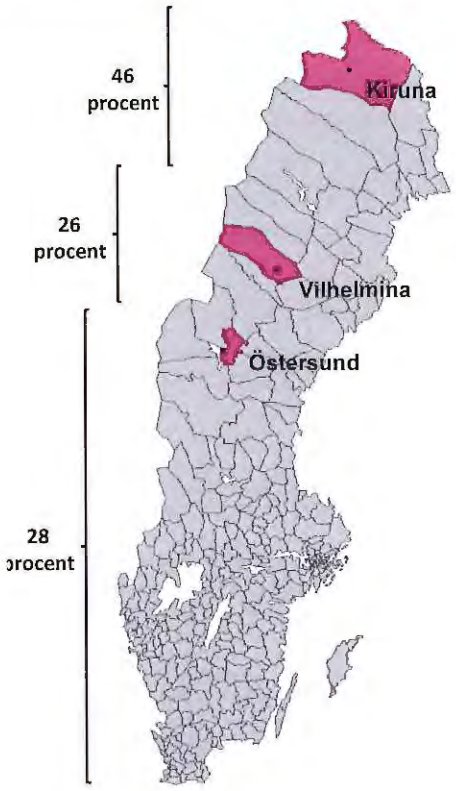
För allmänheten har tillgängligheten endast mätts via mängden potentiella kontakter i form av befolkning och årliga besökare i respektive stad. Måttet blir således inte en restid, utan ett antal som i dagsläget utgör en potentiell målgrupp.

Fysisk närhet till samer

Med hjälp av statistikprogrammet Stata kan en viktmatris över avstånden från respektive kommuns kommuncentrum beräknas som visar antalet samer på röstlängden som har kortast avstånd till respektive kommun.

Kartbilden nedan illustrerar fördelningen av de 8556 samerna som idag som är upptagna på röstlängden i Sverige. Viktigt att ha i åtanke gällande samer på röstlängden är att detta endast avser samer över 18 år, vilket innebär att detta endast avser en del av de svenska samerna.

Då Östersund ligger längst söderut av de tre kommunerna har samer från södra Sverige kortast avstånd till Östersund, vilket motsvarar 28 procent av samerna som är upptagna på röstlängden. Utifrån Vilhelmina kommuns geografiska läge är kommunen den närmaste för 26 procent av samerna på röstlängden medan Kiruna kommun är närmast för 46 procent.

Restider med bil

Vår genomgång visar att bil jämfört med tåg och flyg är det färdmedel som skapar bäst flexibilitet för den enskilde samtidigt som restiden är kortare än vid tåg och ibland även snabbare än flyg om incheckning, byten och andra hålltider tas med i beräkningen.
I tabellen nedan framkommer en sammanställning över restiden med bil mellan olika – för Sametinget– centrala orter och myndigheter. Dessa destinationer kan dock väga olika tungt utifrån vilket perspektiv som ligger till grund för värderingen. Utifrån sammanställningen framkommer att restiden från Kiruna kommun och Vilhelmina kommun är kortast i 6 av 15 fall medan restiden från Östersunds kommun är kortast i 4 av 15 fall. Vad gäller närhet till andra myndigheter är restiden kortast om Östersunds kommun är utgångspunkten för resan. Sett till de sametätaste områdena och Sápmi i övrigt framkommer att Kiruna kommun har bäst geografiskt läge för bilresor. Sett till Vilhelmina kommuns geografiska placering har kommunen ett av de bättre geografiska lägena för resor med bil då restiden totalt sett är kort till flertalet centrala orter.

	Kiruna kommun	Vilhelmina kommun	Östersunds kommun
Arjeplog	411 km – 5,25 timmar	219 km – 2,7 timmar	445 km – 5,5 timmar
Arvidsjaur	367 km – 4,5 timmar	221 km – 2,75 timmar	448 – 5,5 timmar
Enare Sametinget Finland	462 km – 5,75 timmar	876 km – 10,25 timmar	1 076 km – 13 timmar
Gällivare	121 km – 1,5 timmar	465 km – 5,5 timmar	691 km – 5,25 timmar
Jokkmokk Sameskolstyrelsen Samernas utbildningscentrum Lokalkontor Sametinget	214 km – 2,75 timmar	371 km – 4,25 timmar	597 km – 7 timmar
Jönköping Skogsstyrelsen	1551 km – 16,75 timmar	1002 km – 11 timmar	730 km – 9,25 timmar
Karasjok Sametinget Norge	451 km- 5h 24 min	939 km – 11 timmar	1 166 km 13 h 49 min
Kiruna Lokalkontor Sametinget		584 km – 7 timmar	811 km – 9,75 timmar
Luleå	342 km – 4 timmar	376 km – 4,5 timmar	575 km – 7 timmar
Murmansk Sametinget Ryssland	801 km – 10 timmar	1 206 - 13h 57 min	1 405 - 16h 26 min
Stockholm Sveriges riksdag Departementen Naturvårdsverket	1232 km – 13,75 timmar	682 km – 7,7 timmar	557 km – 6,25 timmar
Storuman	517 km – 6,25 timmar	67,6 km – 0,8 timmar	294 km – 3,7 timmar
Tärnaby Lokalkontor Sametinget	586 km – 7 timmar	195 km – 2,25 timmar	422 km – 5 timmar
Uppsala Institutet för språk och folkminne	1165 km – 13 timmar.	616 km – 7 timmar	491 km – 5,5 timmar
Vilhelmina	584 km – 7 timmar		228 km – 2,75 timmar
Östersund Det samiska informations-Centrumet Lokalkontor Sametinget	811 km – 9,75 timmar	228 km – 2,75 timmar	

Restider med flyg

Samtliga tre kommuner har en flygplats. Antalet och tiden för avgångar varierar beroende på veckodag och tid på året. Vår undersökning visar att det i princip uteslutande krävs en mellanlandning i Stockholm för att komma fram till vald destination. Undantaget är Umeå som går att nå både från Kiruna och Östersund.

Kiruna Airport har totalt fyra avgångar dagligen till: Umeå och Stockholm ARN

South Lapland Airport (i Vilhelmina) har totalt två avgångar dagligen till: Stockholm ARN

Åre Östersund Airport har totalt 13 avgångar dagligen till: Umeå, Stockholm ARN, Stockholm BMA

För att ta sig till och från Stockholm är flyg det primära färdmedlet oavsett avreseort. Tillgången till flygplats gör också att restiden från andra orter i södra Sverige (söder om Dalälven) generellt sett är relativt likartad då kortast restid går med flyg via Stockholm. Antalet avgångar på respektive flygplats gör att det går att ta sig över dagen ett antal dagar i veckan mellan de tre orterna och de största orterna i norr.

Restider med tåg och buss

En analys av tillgänglighet med tåg är komplicerad. Samtliga tre orter har tillgång till tågförbindelse. För Vilhelmina utgörs dock denna tågförbindelse av inlandsbanan, med begränsad trafik. Tågtrafiken har samtidigt en begränsad tillgång inom övriga inlandskommuner, där länstrafiken istället utförs med buss. Därför är tåg sällan ett reellt alternativ för större delen av de resande som innefattas i denna utredning. Av dessa skäl görs analysen av tillgänglighet i huvudsak utifrån tillgänglighet med bil och flyg.

Sammanfattning

Utifrån analysen av vilka resvägar som finns tillgängliga, samt restider till de olika utvalda destinationerna kan vi konstatera att det finns två tydliga alternativ beroende på vilket perspektiv som ska stå i centrum.
Utgår vi från det folkvalda perspektivet, alltså närheten till de orter där störst andel röstberättigade samer bor samt där de större samiska institutionerna finns och till Sápmi i övrigt så är tillgängligheten klart bäst för Kiruna. Kirunas placering, både som huvudort i Sveriges sametätaste kommun och dess närhet till t.ex. Jokkmokk och Gällivare, gör att orten inom cirka 3 timmars beräknad bilfärd täcker in över 30% av de röstberättigade samerna. Utökas resvägen med ytterligare drygt 1 timme täcks närapå hela den samiska populationen i Norrbotten in, vilket omfattar cirka 45 % av de röstberättigade svenska samerna.

Utgår vi istället från tjänstemannaperspektivet och närheten till de samarbetsmyndigheter som bedöms som viktiga för Sametinget, där många är placerade i södra Sverige, så har samtliga orter direktflyg till Stockholm. Östersund har dock ett betydligt större utbud av flyg och tågförbindelser gentemot södra Sverige. Även för allmänheten är Östersund det tillgängligaste alternativet, då Åre/Östersundsregionen har ca 1,5 miljon gästnätter 2017 jämfört med Kirunas 636 tusen gästnätter.

Utvecklingsmöjligheter

En grundläggande fråga kring placeringsorten av parlamentsbyggnaden är att orten ska ha goda utvecklingsmöjligheter. Att ha goda utvecklingsmöjligheter kan mätas på många olika sätt. I grunden är utvecklingsmöjligheter ett framåtsyftande begrepp, samtidigt som en förväntad tillväxt oftast är beroende av historiska faktorer.

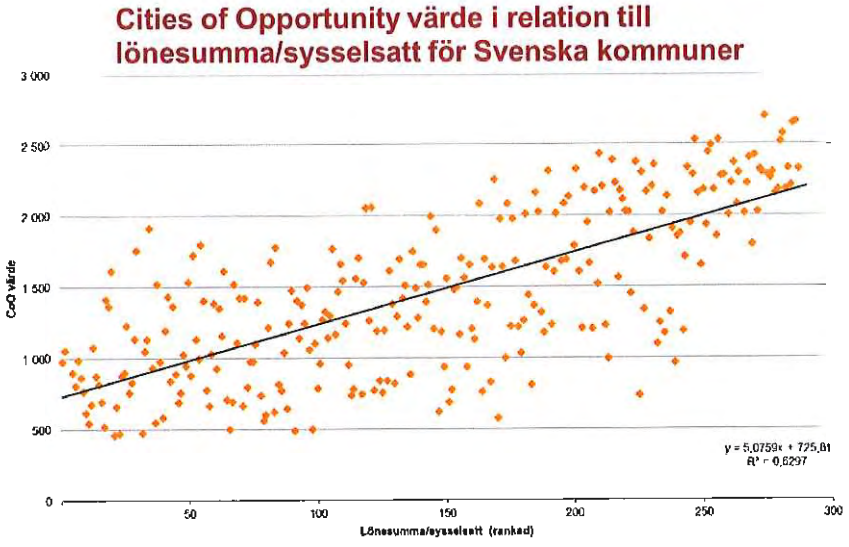
För en kommun är tillväxtmöjligheterna beroende av bland annat hur attraktiv orten är idag, hur företagsklimatet ser ut och vilket utbud som idag finns i form av olika näringslivsgrenar. I denna del har vi valt att analysera och jämföra kommunerna utifrån flera perspektiv för att fånga orternas inbördes relativa konkurrenskraft. Jämförelsen har genomförts utifrån tre olika områden.

- PwC:s modell "Cities of Opportunity" som mäter och rangordnar kommunernas attraktionskraft
- Arbetsmarknad och utbildning
- Bostadsmarknad

Cities of opportunity

PwC:s modell Cities of Opportunity sammanställer olika faktorer som tillsammans skapar en attraktiv kommun ur ett invånar- och tillväxtperspektiv.
Faktorerna har arbetats fram genom intervjuer med ledare runt om i världen kring vad som kännetecknar en attraktiv stad. Det har på så vis tagits fram ett 60-tal indikatorer som visar ett samband med tillväxt (en positiv korrelation). Detta har tillsammans med kommuner anpassats till svenska förhållanden. I modellen har man sedan skapat tio olika kapital bestående av ett antal indikatorer.

Inom varje indikator i varje kapital rangordnas kommunerna där 1 är sämst och 290 är bäst. Samtliga indikatorer inom ett kapital vägs samman och bildar en slutlig placering för kommunen. De tio olika kapitalen kan sedan slås samman och ges ett samlat värde.Studerar man rangordningen och sambandet med tillväxt ges i den svenska studien en förklaringsgrad på 63 procent, vilket innebär att 63 procent av variationen i tillväxt förklaras av de ingående variablerna. De övriga 37 procenten förklaras alltså av andra faktorer som inte samvarierar med rangordningen, exempelvis grannkommunernas tillväxt. Viktigt att komma ihåg är att vissa av kapitalen är förhållandevis beroende av storleken på kommun. För en mer detaljerad redogörelse för respektive indikators variabler, se bilaga.

Nedan presenteras de tio kapital som ingår i Cities of Opportunity:

Intellektuellt kapital och innovation strävar efter att fånga kunskapsnivå samt förmåga till förnyelse.

Teknologisk beredskap och mottaglighet strävar efter att fånga hur mottaglig och tillgänglig staden är för ny digital teknik.

Ekonomisk styrka och magnetism strävar efter att fånga stadens ekonomiska kraft och förmåga att attrahera kapital och företag.

Företags- och affärsklimat strävar efter att fånga kommunens miljö kopplat till företag och företagande.

Kostnadsläge strävar efter att fånga kommunens generella kostnadsnivå.

Hälsa, trygghet och säkerhet strävar efter att fånga delaktighet, otrygghet och kriminalitet.

Demografi och livskvalitet strävar efter att fånga befolkningens fördelning, storlek och sammansättning, samt hur staden är att bo och leva i.

Hållbarhet och miljö handlar om användningen av naturresurser, risker för naturolyckor samt hållbarhet kopplat till miljön.

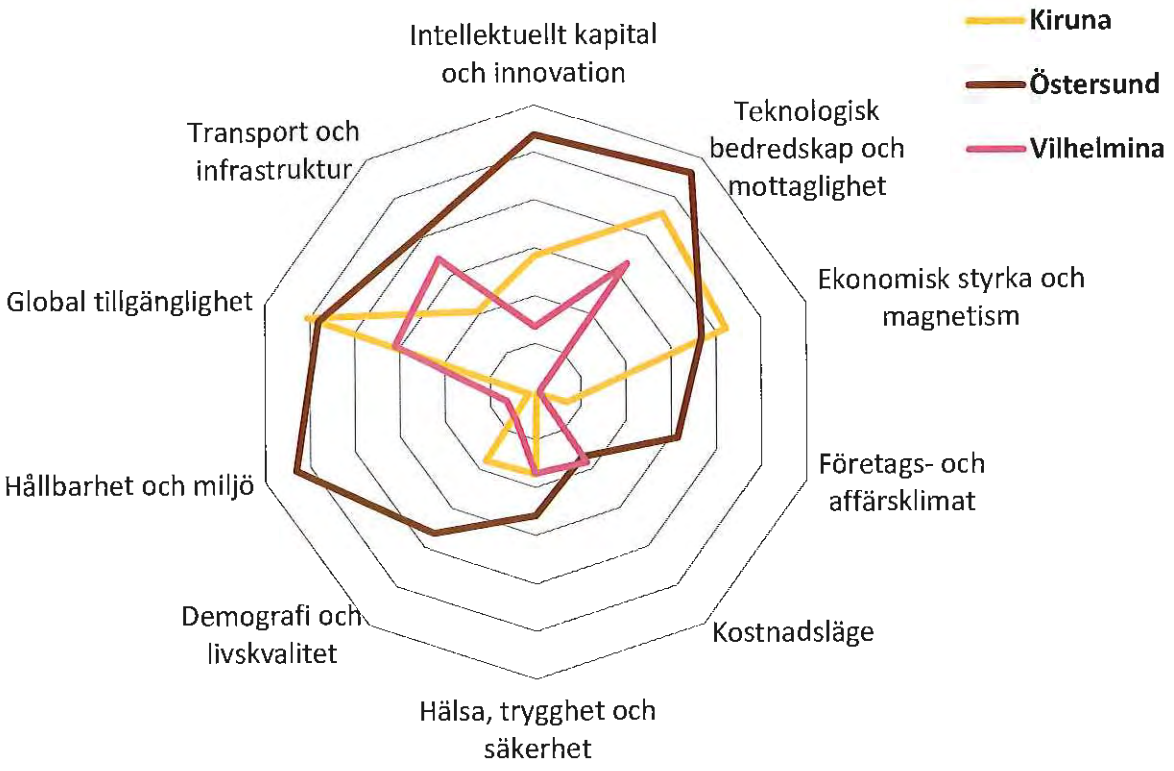
Global tillgänglighet strävar efter att fånga hur väl kommunen är fysiskt kopplad till omvärlden, och hur lätt det är att komma till och från platsen.

Transport och infrastruktur strävar efter att fånga transportmöjligheter, tillgänglighet och produktion av infrastruktur som bostäder eller större infrastrukturprojekt.

I spindeldiagrammet nedan redovisas de tre kommunernas utfall utifrån de 10 kapitalen i Cities of Opportunity

Det samlade resultatet samt de indikatorer som bygger upp resultatet, redovisas även i tabellformat i Bilaga.

Analysen visar att Kiruna rankas högst gällande ekonomisk styrka och global tillgänglighet medan kommunen rankas lägst gällande kostnadsläge och hållbarhet och miljö. Östersund rankas högst gällande samtliga kapital utom just global tillgänglighet och ekonomisk styrka.

Arbetsmarknad och utbildning

Arbetsmarknadens sammansättning är viktig på flera sätt denna utredning. I huvudsak bedömer vi att arbetsmarknaden är intressant både utifrån perspektivet som arbetsgivare och ur perspektivet som medarbetare och eventuell medföljande familj.

För en gynnsam arbetsmarknad ur Sametingets perspektiv finns två delvis motsägelsefulla förhållanden att ta ställning till. I en ort med hög arbetslöshet återfinns många arbetssökande och därmed finns stora möjligheter att rekrytera personal. Men att det finns arbetssökande säger inget om skälen till arbetslösheten, eller vilken typ av arbetssökande som återfinns i arbetskraften. Risken är att de personer som är arbetssökande inte matchar de kriterierna som just efterfrågas av Sametinget. Ur det andra perspektivet innebär en låg arbetslöshet att det finns en stor andel av arbetskraften lokalt som är attraktiv på arbetsmarknaden men eftersom de inte arbetslösa så kan de vara svåra att rekrytera till myndigheten. Ur ett arbetsgivarperspektiv innebär också en hög arbetslöshet på orten på ett teoretiskt plan att omsättningen bland de anställda troligtvis är lägre vilket skapar stabilitet i organisationen, medan det motsatta förhållandet kan förväntas i en ort med låg arbetslöshet.

För den anställde, och kanske även eventuell medföljande till den anställde, så innebär en aktiv arbetsmarknad en fördel,
ett större utbud av arbetsplatser och även större möjligheter för familj att kunna finna motivator till att flytta till en ort. Med ovanstående problematisering som grund presenteras nedan statistik inom fyra områden:

- Arbetslöshet, långtidsarbetslöshet, förvärvsarbetande och eget företagande
- Arbetsmarknadsdiversifiering - Herfindahl - Hirschman index
- Rennäringen
- Utbildningsnivå i befintlig arbetskraft
- Utbildningsmöjligheter

Arbetslöshet, långtidsarbetslöshet, förvärvsarbetande och eget företagande

Som framgår av den offentliga statistiken nedan har såväl Kiruna som Östersund en arbetslöshet som ligger under snittet för riket. Starkast arbetsmarknad har Kiruna som både har lägst arbetslöshet, högst förvärvsfrekvens och lägst långtidsarbetslöshet av de jämförda kommunerna. Detta bör tolkas som att arbetsmarknaden är god ur ett arbetstagarperspektiv. Som tidigare har beskrivits innebär detta dock att det kan finnas utmaningar för Sametinget att rekrytera medarbetare om organisationen inte uppfattas som konkurrenskraftig. Det omvända gäller för Vilhelmina där både kort- och långtidsarbetslösheten ligger närapå dubbelt så högt som i Östersund, och mer än dubbelt så högt som Kiruna. När det gäller eget företagande uppvisar statistiken till viss del det omvända förhållandet. Andelen egna företagare är högre i Vilhelmina jämfört de andra kommunerna, även om antalet nystartade företag är högst i Kiruna.

Arbetsmarknaden i siffror	År	*Riket*	Kiruna	Vilhelmina	Östersund
Arbetslöshet 18-64 år, procent av befolkningen	2010	*7.4*	6.1	10.8	9.1
	2017	*6.1*	4.2	10.5	5.5
Förvärvsarbetande 20-64 år, procent	2010	*75.9*	83.4	75.6	77.6
	2016	*78.6*	86.8	78.5	81.4
Långtidsarbetslöshet 16-64 år, procent av registerbaserad arbetskraft	2010	*5.5*	4.1	7.0	6.0
	2017	*5.0*	2.3	7.2	3.8
Egen företagare, antal/1000 invånare	2010	*44,3*	35,5	50,5	43,6
	2016	*46,6*	39,8	64,1	46,4
Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare	2010	*6.9*	4.4	2.9	6.3
	2017	*6.7*	7.6	3.8	5.8

Arbetsmarknadsdiversifiering

En god grund för en långsiktigt hållbar kommun är en diversifierad arbetsmarknad. En ort med låg diversifiering på arbetsmarknaden innebär att orten är beroende av ett fåtal industrier eller en specifik sektor. I praktiken innebär detta att orten blir mindre attraktiv utifrån att utbudet på olika typer av arbetsplatser bör vara mindre, samtidigt som förändringar i den dominerande sektorn på orten kan leda till arbetslöshet och därmed utflyttning. Diversifiering av arbetsmarknaden är därmed en komponent när det gäller en kommuns utvecklingsmöjligheter.

Ett mått på arbetsmarknadsdiversifiering är Herfindahl - Hirschman index, som mäter marknadskoncentration. Indexet tar hänsyn till den relativa fördelningen av marknaden, i detta fallet arbetsmarknaden. Om det endast finns en enda arbetsgivare i kommunen skulle indexet bli 10 000. Ett högt index innebär således en högre koncentration på marknaden.

Kommun	HHI
Riket	978.2
Vilhelmina	1063.8
Östersund	1082.5
Kiruna	1098.9

Tabellen ovan visar att samtliga tre kommuner placerar sig över rikets genomsnitt. Störst arbetsmarknadsdiversifiering har Vilhelmina följt av Östersund och sist Kiruna.

Rennäringen

Eftersom rennäringen är tätt sammankopplad med den samiska kulturen finns skäl att studera hur denna näring skiljer sig mellan de jämförda kommunerna. Rennäringen är intressant också utifrån att den är tätt sammankopplad med besöksnäring, slöjd/hantverk samt transport och liknande. Statistik gällande antal renägare och vinterrenhjordar finns dock endast på länsnivå. Eftersom de tre kommunerna återfinns i tre olika län kan en jämförelse göras på länsnivå. Utifrån detta presenteras nedan antalet renägare samt storleken på vinterhjorden enligt sametingets egen statistik.

Antal renägare	2015	2016	2017
Norrbotten*	3139	3151	3160
Västerbotten	337	329	331
Jämtland	370	379	377

Vinterhjord	2015	2016	2017
Norrbotten*	140 419	139 512	145 095
Västerbotten	50 508	49 167	52 565
Jämtland	49 139	49 437	44 922

* Exklusive koncessionsområde

Utifrån statistiken för rennäringen återfinns flest renägare och flest renar i Norrbottens län medan skillnaderna mellan Västerbottens och Jämtlands län är begränsad.

Utbildningsnivå

Gällande utbildningsnivå på den befintliga arbetsmarknaden uppvisar den offentliga statistiken stora skillnader mellan de olika kommunerna.

Utbildningsnivå (% av befolkningen 25-64 år 2017)	Kiruna	Vilhelmina	Östersund	Riket
Eftergymnasial utbildning	30.1	25.2	44.5	42.5
Förgymnasial utbildning	9.8	11.1	8.4	11.7
Gymnasial utbildning	58.2	62.5	45.9	43.6

Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning är enligt statistiken högst i Östersund.

Östersund är också den enda av de ingående kommunerna som har en utbildningsnivå över rikets genomsnitt. Gällande andel personer utan gymnasial utbildning är spridningen mellan kommunerna mindre och samtliga kommuner ligger under snittet för riket.

Utbildningsmöjligheter

I Sveriges finns fyra lärosäten som har nationellt ansvar för de nationella minoritetsspråken och dessa har i uppdrag att erbjuda utbildningar i nationella minoritetsspråk och kultur enligt följande:

- Södertörns högskola ansvarar för romani chib
- Umeå universitet ansvarar för samiska och meänkieli
- Stockholms universitet ansvarar för finska
- Lunds universitet ansvarar för jiddisch

Stockholms universitet har ett även ett nationellt uppdrag att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning i finska samt examenstillstånd för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i finska som modersmål. Umeå universitet ansvarar även för att utveckla ämneslärarutbildning i samiska och meänkieli. Södertörns högskola har ett nationellt uppdrag att bygga upp och utveckla ämneslärarutbildning i romani chib.

Vad gäller enskilda kurser i samisk kultur, religion och det samiska språket framkommer av universitets- och högskolerådets hemsida (studera.nu) att majoriteten av utbildningarna erbjuds på distans från Umeå universitet och Uppsala universitet. Mittuniversitetet erbjuder även någon enstaka kurs på distans.

Tillgången på utbildningar i form av antal kurser på högskola och folkhögskola har sammanställts från studera.nu samt folkhögskola.nu.

	Kiruna	Vilhelmina	Östersund
Högskola	Luleå Tekniska universitet, Ume universitet	Saknas	Mittuniversitet, Umeå universitet
Antal kurser	38	Distans	181
Folkhögskola	Malmfältens folkhögskola	Storumans folkhögskola	Birka Folkhögskola, Hästsportens folkhögskola, Åredalens folkhögskola
Antal kurser	6	11	48

Luleå tekniska högskola samt Umeå universitet har delar av sin utbildningsverksamhet i Kiruna kommun. Mittuniversitet finns i Östersund, där även Umeå universitet har verksamhet. I samtliga kommuner finns folkhögskolor. Sammantaget visar tabellen ovan att tillgängligheten till kurser är störst i Östersund.

Samisk högskola

Den samiska högskolan som finns i Kautokeino i Norge är unik i sitt slag och bör specifikt nämnas i tillgänglighet på utbildning. Kortast resväg till denna högskola är det från Kiruna. Resvägen från Kiruna till Kautokeino uppgår till ca 4 timmar bilväg enkel resa.

Bostadsmarknad

Utifrån den offentliga statistiken kan utläsas att det finns betydande skillnader på bostadsmarknaden mellan de olika orterna.

Tittar vi på SCBs definition av bostadsmarknadsläget är Vilhelmina den enda av de tre kommunerna som uppvisar ett överskott på bostäder, medan Kiruna uppvisar ett underskott. I Östersund bedöms bostadsmarknadsläget vara i balans.

Typen av bostäder skiljer sig också tydligt mellan de olika orterna. I Vilhelmina återfinns ett stort antal bostäder med äganderätt, primärt småhus, och ett relativt litet utbud av bostadsrätter och hyresrätter. Jämförs Kiruna med Östersund framgår att det finns fler bostadsrätter men färre småhus per 1000 invånare i Östersund samtidigt som andelen hyresrätter är relativt likartad.

Prismässigt ligger Östersund klart över de övriga kommunerna och Vilhelmina uppvisar det klart lägsta prisläget.

Enligt SCBs statistisk skulle priset på ett 100 kvadratmeter stort småhus i Vilhelmina i snitt uppgå till ca 450 000 kronor medan motsvarande hus i Östersund i snitt skulle kosta ca 2 miljoner kronor.

	År	Kiruna	Villhelmina	Östersund
Bostadsmarknadsläge i kommunen, Överskott=2, Balans=1, Underskott=0)	2016	0.0	2.0	1.0
Bostäder med hyresrätter, antal/1000 inv.	2017	232	181	220
Bostäder med bostadsrätter, antal/1000 inv.	2017	91	40	163
Bostäder med äganderätter, antal/1000 inv.	2017	208	320	163
Fastighetspris bostadsrätt, kr/kvm	2016	8 676	1 464	14 471
Fastighetspris småhus, kr/kvm	2017	13 904	4 487	19 875

Sammanfattning

Bedömning av utvecklingsmöjligheterna på respektive orter påvisar stora skillnader mellan de olika orterna.

Enligt modellen Cities of Opportunity som försöker förklara kommunernas attraktivitet placerar sig Östersund bäst i sammanställningen av de olika kapitalen. Modellen för attraktivitet har en hög korrelation med den ekonomiska tillväxten men den förklarar inte hela skillnaden. Studerar man just den ekonomiska tillväxten så har Kiruna vuxit mest de senaste 8 åren och har en högre skattekraft i förhållande till rikets skattekraft än övriga två kommuner.

Utifrån Cities of Opportunity-modellen framträder Östersund som mest attraktivt ur ett befolkningsperspektiv medan Kiruna är mest attraktivt när det kommer till den ekonomiska tillväxten.

Endast Östersund har en utbildningsnivå som överstiget riket i genomsnitt, i så väl Kiruna som Vilhelmina är antalet invånare med eftergymnasial utbildning betydligt lägre än riket i snitt. Kiruna ligger dock tydligt över Vilhelmina.

Gällande diversifieringen på arbetsmarknaden framkommer att samtliga orter har lägre diversifiering än riket som helhet, även om skillnaden är relativt liten mellan de olika kommunerna så visar indexet att Vilhelmina i dagsläget har störst diversifiering på arbetsmarknaden, där hänsyn dock bör tas till att Vilhelminas arbetsmarknad är väsentligt mindre än både Östersunds och Kirunas. Vilhelmina har dock en arbetslöshet som uppgår till nära på det dubbla jämfört de andra orterna. Gällande arbetslösheten har både Kiruna och Östersund en arbetslöshet som understiger riket som genomsnitt, där Kiruna har den lägsta arbetslösheten.

Samtliga kommuner uppvisar en bostadsmarknad med tillgång till olika upplåtelseformer, men prisbilden för köp av bostäder skiljer, där Östersund är dyrast att köpa bostad i och Vilhelmina billigast.

Nedan sammanfattas respektive orts styrkor utifrån kapitlet utvecklingsmöjligheter

Östersund

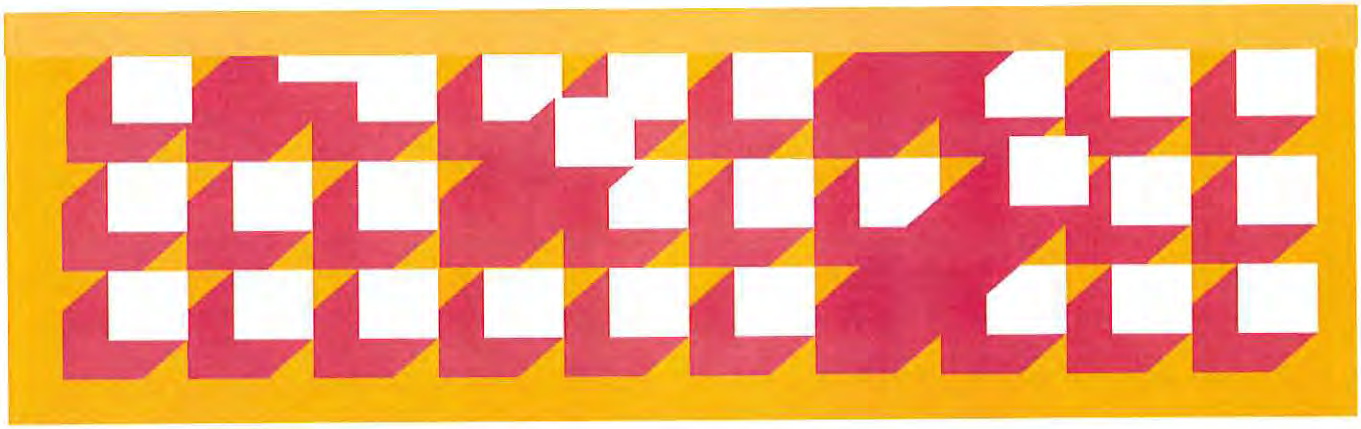
- Intellektuellt kapital och innovation
- Utbildningsmöjligheter
- Företagsklimat
- Demografi och livskvalitet
- Teknologisk beredskap
- Hälsa trygghet säkerhet
- Hållbarhet och miljö
- Transport och infrastruktur.
- Högst befolkningstillväxt 2010-2017
- Högst utbildningsnivå

Vilhelmina

- Lägst bostadspriser
- Högst tillgänglighet till lägenheter
- Högsta diversifieringen på arbetsmarknaden

Kiruna

- Lägst arbetslöshet
- Flest invånare i arbetsför ålder
- Ekonomisk styrka och magnetism
- Högst ekonomisk tillväxt 2010-2017
- Global tillgänglighet

Samhällskultur

Placeringsorten för Sametingets parlamentsbyggnad ska enligt plenums urvalskriterier vara en kommun som respekterar samiska rättigheter och bejakar en modern uppfattning om mänskliga rättigheter. De samiska rättigheterna i Sverige förstärktes i januari 2010 då lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk infördes. Lagen säger bland annat att samiskan ska skyddas och främjas samt att de nationella minoriteterna ska kunna bevara och utveckla sin kultur. Av lagen framgår även att förvaltningsmyndigheter ska:

- Informera minoriteterna om deras rättigheter enligt lagen
- Ge inflytande till och samråda med företrädare för minoriteterna
- Skydda/främja alla minoriteters språk och kultur med särskilt fokus på barn
- Ge service och erbjuda myndighetskontakt helt/delvis på minoritetsspråket vid efterfrågan
- Erbjuda barn- och äldreomsorg helt/delvis på minoritetsspråket vid efterfrågan

Skyddet av nationella minoriteter samt de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter utgör enligt Minoritetsspråkskonventionen en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter. I Sverige skyddas de mänskliga rättigheterna genom grundlag (Regeringsformen) samt andra lagar och förordningar. Som exempel är Den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna lag i Sverige sedan år 1995. Enligt Artikel 1 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna innebär mänskliga rättigheter att ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter”. I den allmänna förklaringen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter framgår också att förbud mot diskriminering är den övergripande principen för mänskliga rättigheter. Den nuvarande diskrimineringslagstiftningen i Sverige omfattar sju diskrimineringsgrunder; Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Samhällskulturen i de tre kommunerna analyseras i det följande ur två dimensioner:

- Respekt för samiska rättigheter och syn på mänskliga rättigheter
- Utbud av samiska instruktioner

Respekt för samiska rättigheter och syn på mänskliga rättigheter

I syfte att kunna göra en bedömning kring huruvida kommunerna respekterar samiska rättigheter och bejakar en modern uppfattning om mänskliga rättigheter har vi valt att undersöka kommunernas ledning och styrning avseende samiska rättigheter och mänskliga rättigheter.

För att påvisa eventuella skillnader mellan kommunernas ledning och styrning avseende samiska rättigheter och mänskliga rättigheter har vi valt ut fem parametrar. Nedan följer en beskrivning av dessa med en tillhörande motivering.

Förvaltningsområde

Förvaltningsområden har funnits i Norrbottens län sedan de tidigare minoritetsspråklagarna infördes år 2000. I samband med att den nya lagstiftningen infördes 2010 utvidgades förvaltningsområdena för finska och samiska. Att en kommun är ett samiskt förvaltningsområde innebär ett förstärkt skydd för samiska och innebär bland annat att enskilda har rätt att använda samiska i sina skriftliga och muntliga kontakter med myndigheter.

Enskilda har också rätt att få tillgång till äldreomsorg och förskola helt eller delvis på samiska. Sedan 2010 kan kommuner ansöka om att få bli förvaltningsområde för samiska, finska eller meänkieli.

Styrdokument

Minoritetsspråkslagstiftningen kräver i dagsläget inte att varje kommun tar fram en handlingsplan, men för att rättighetsperspektivet ska prägla den egna verksamheten bedömer vi att det är av stor vikt vilka riktlinjer och policys som kommunerna antar. Att upprätta och anta styrdokument rörande mänskliga rättigheter samt specifika styrdokument avseende samiska rättigheter är även ett sätt för kommunerna att informera medborgarna om deras rättigheter i enlighet med minoritetsspråkslagstiftningen. Från och med 1 januari 2019 är det ett krav att kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Resurser avsätts

Utöver lagstiftning och riktlinjer där rättigheter specificeras krävs att resurser avsätts för att intentionerna ska kunna förverkligas. Som förvaltningsområde för en nationell minoritet erhåller kommunen även ett statsbidrag som är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer i kommunen med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt minoritetsspråkslagstiftningen och till åtgärder för att stödja användningen av minoritetsspråket/språken.

Samråd

Enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. I den nuvarande lydelsen fastslås inte hur samråden ska gå till, det avgörande är att samråd sker regelbundet. Från och med 1 januari 2019 kommer lagen även innehålla följande formulering; Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. Att stärka de nationella minoriteternas inflytande är också ett av den svenska minoritetspolitikens huvudmål.

Uppföljning

För att säkerställa att beslutade riktlinjer och policys efterlevs anser vi att det är av stor vikt att kommunen följer upp rättighetsarbetet.

Kiruna kommun

Förvaltningsområde

Kiruna kommun är förvaltningsområde för samiska, finska och meänkieli och kommunens hemsida finns tillgänglig på dessa språk.

Styrdokument

Kommun har antagit ett flertal styrdokument som berör samiska rättigheter. Däribland en policy för minoritetsspråk (antagen av KF 2013-09-23, § 102), och en handlingsplan för nationella minoritetsspråk (antagen av KF 2013-09-23, § 102). I policyn för minoritetsspråk fastställs tio övergripande mål för kommunens arbete och i kommunens handlingsplan fastställs att det ska finnas tillgång till god barnomsorg och skola på minoritetsspråken, samt att alla kommuninvånare ska ha möjlighet att tala sitt modersmål inom äldreomsorgen, både inom hemtjänst och på äldreboende.

Samråd

År 2014 inrättades ett minoritetsspråkssamråd efter beslut av kommunfullmäktige.
Minoritetsspråkssamrådet består av fyra ledamöter från varje minoritetsspråksgrupp (finska, meänkieli och samiska), en representant per förvaltning och en samordnare.

Samråd ska hållas fyra gånger per kalenderår, varav två av dessa samråd hålls enskilt med respektive språkgrupp och två samråd gemensamt med samtliga språkgrupper, vilket bekräftas av den protokollgranskning som vi genomfört.

Enligt kommunens reglemente för minoritetsspråkssamrådet (antaget av KF 2014-03-31, § 60) ska samrådet fungera som en remissinstans och vara rådgivande i minoritetsfrågorna. Syftet med samrådet är att kontinuerligt utveckla kommunens verksamhet inom minoritetsspråksområdet, säkerställa att kommunen lever upp till ändamålen i minoritetsspråkslagstiftningen samt ge minoriteterna inflytande i frågor som berör dem. Samrådet ska även ge förslag till beslut för hur statsbidraget för minoriteterna ska fördelas. Vidare framgår av reglementet att det övergripande ansvaret för samrådet ligger på minoritetsspråkssamordnaren.

Styrdokument diskriminering och/eller mänskliga rättigheter

Kommunen har antagit ett flertal styrdokument som berör mänskliga rättigheter. Däribland ett åtgärdsprogram för våld i nära relation (antaget av KF 2014-03-31, § 45, reviderat KF 2017-11-27, § 109), en handlingsplan för jämställdhet utifrån CEMR-deklarationen (KS 2015-08-31, § 216) och ett handlingsprogram baserat på FN:s standardregler för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder (antaget av KF 2007-11-26).

Kommunen har även antagit tre övergripande målsättningar för år 2020 där ett mål innefattar jämställhet och jämlikt samhälle för alla. Kommunen uppges även arbeta med att ta fram en ny folkhälsopolicy som utgår från Norrbottens regionala folkhälsostrategi där ett av målen handlar om normer och värderingar. Enligt uppgift från kommunen ska mångfald och kulturella skillnader i hälsa medvetandegöras i strävan efter att uppnå jämlik hälsa.

Resurser avsätts

För 2018 fick kommunen statsbidrag om totalt 1 160 000 med anledning av minoritetsspråkslagstiftningen. Enligt uppgift från kommunen har fyra sameföreningar fått årsbidrag till kulturorganisationer under 2018 om totalt 36 000 kronor.

Avseende de bidrag som Kultur- och utbildningsförvaltningen hanterar uppges att ingen av de föreningar som ansökt om bidrag för 2018 arbetar specifikt med mänskliga rättigheter.

Uppföljning av rättighetsarbetet

Utredningen visar att rättighetsarbetet bland annat följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen i kommunen då exempelvis minoritetsspråksboendet är en del av kommunens kärnverksamhet. Vår genomgång av kommunstyrelsens protokoll visar att kommunen följer upp minoritetsspråksarbetet. Kommunens arbete med yttre skyltning på minoritetsspråken och verksamheternas arbete med värderingsfrågor och jämställdhet utifrån CEMR-deklarationen omnämns i årsredovisningen 2017.

Vilhelmina kommun

Förvaltningsområde
Vilhelmina kommun är ett samiskt förvaltningsområde och kommunens hemsida finns tillgänglig på samiska.

Styrdokument samiska rättigheter
År 2016 antog kommunen en minoritetspolitisk handlingsplan (antagen av KF 2016-06-13). Av handlingsplanen framgår att kommunen antagit både kortsiktiga och långsiktiga mål för att leva upp till minoritetsspråkslagstiftningen. Kopplat till varje enskild mål anges ett antal aktiviteter. Ett av de kortsiktiga målen som lyfts fram i handlingsplanen är att skapa nätverk med andra samiska förvaltningskommuner. Ett av de långsiktiga målen är att kommunen kan erbjuda barn- och äldreomsorg som bedrivs helt på minoritetsspråken om någon inom förvaltningsområdet önskar detta.

Samråd
Vilhelmina kommun har sedan 2011 en samisk samrådsgrupp. Samrådsgruppen består av representanter från Vilhelmina södra sameby, Vilhelmina norra sameby, Faepmien Saemien Siebrie, Faepmie Saavreme Siebrie, Vualtjere duodji, kommunchefen, minoritetssamordnaren, minoritetshandläggaren och en ungdomsrepresentant. Syftet är att samrådsgruppen ska vara delaktig i de beslut som berör och påverkar samerna inom kommunen och ska verka som en referensgrupp vad gäller fördelning av kommuns del av det förstärkta skyddet för minoritetsspråk. Samrådsgruppen ska även bistå kommunen vid revidering av handlingsplanen. Samiska samrådsgruppens mötesprotokoll finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Styrdokument diskriminering och/eller mänskliga rättigheter
Kommunen har en mångfaldspolicy som ingår i kommunens personalpolitiska program (antaget av KF 2013-10-14 och revideras enligt uppgift årligen). I policyn fastställs att mångfald är ett särskilt strategiskt område för kommunen. Kommunen har även en rutin för kränkande särbehandling som omfattar alla medarbetare inom kommunens samtliga verksamheter. Rutinen syftar till att vara ett hjälpmedel för att förebygga, utreda och åtgärda kränkande särbehandling med utgångspunkt i diskrimineringslagstiftningen och arbetsmiljölagstiftningen. Kommunen har även en jämställdhetsplan som sträcker sig från 2017 till 2019 (antagen av KF).

På kommunens hemsida framhålls att kommunen är VMA-certifierad, vilket innebär att kommunens verksamheter ständigt strävar efter följande mål: nolltolerans, kunskap och solidaritet. VMA står för "Vi som i Vilhelmina" och är en ideell förening som jobbar för ett öppet och inkluderande klimat. En av företrädarna till föreningen beskriver på kommunens hemsida att en VMA-certifiering ska fungera på ett liknande sätt som en HBTQ-certifiering, där verksamheter kan VMA-stämpla sig och visa att verksamheten står bakom ett inkluderande samhälle fritt från rasism och diskriminering.

Resurser avsätts
För år 2018 fick Vilhelmina kommun statsbidrag om totalt 660 000 kronor. Enligt uppgift från kommunen har 3 sameföreningar fått bidrag 2018 om totalt 38 000 kronor. I kommunen finns ett antal föreningar som arbetar för mänskliga rättigheter, men enligt uppgift har dessa inte ansökt om bidrag under 2018.

Uppföljning av rättighetsarbetet
Enligt den minoritetspolitiska handlingsplanen ska alla förvaltningar inom kommunen redovisa efterfrågan av samisktalande insatser samt genomförda insatser i verksamheten till minoritetsspråkssamordnaren.

Östersunds kommun

Förvaltningsområde
Östersunds kommun är ett samiskt förvaltningsområde och kommunens hemsida finns tillgänglig på samiska.

Styrdokument samiska rättigheter, diskriminering och mänskliga rättigheter
Enligt uppgift från kommunen arbetar kommunen tvärsektoriellt med mänskliga rättigheter inom alla förvaltningar vilket omfattar de samiska rättigheterna. Kommunen har antagit ett flertal styrdokument. Däribland en strategi för våld i nära relation 2018-2022 (antagen av KF 2018-02-08), en folkhälsopolicy 2016-2019 och en mångfaldspolicy (antagen av KS 2011-11-22).

Av mångfaldspolicyn framkommer att kommunen aktivt arbeta mot olika former av diskriminering, som exempelvis strukturell diskriminering. I policyn fastställs att varje förvaltning ska ta fram en handlingsplan med mål och åtgärder. Vidare framkommer att planen ska tas fram i samverkan med arbetstagarorganisationerna. Planen ska utgå från mångfaldspolicyn med tillhörande riktlinjer.

Kommunens HR -och kommunikationsavdelning är även HBTQ-certifierade enligt RFSL:s modell. Att kommunen väljer att lägga både tid och ekonomiska resurser på dessa frågor har enligt kommunen ett viktigt symbolvärde vad gäller mänskliga rättigheter.

Samråd
Enligt uppgift från kommunen genomförs samråd med samerna inom ramen för utbildningsverksamheten och omsorgsverksamheten. Med anledning av den nya lagstiftningen som börjar gälla 1 januari 2019 uppges att kommunen har sett över samverkansformerna med samerna för att utveckla dessa.

Resurser avsätts
För år 2018 fick Östersunds kommun statsbidrag om totalt 990 000 med anledning av minoritetsspråkslagstiftningen. Enligt uppgift från kommunen har följande föreningar har fått bidrag under 2018:

- Gaaltje kulturcentrum, 500 000 kr
- RFSL för genomförande av Östersund Pride 2018, 40 000 kr
- Organisationen Hej Främling!, 1,2 miljoner i bidrag + 50 000 kr genom IOP. Föreningen får dessutom 120.000 kr i sponsring genom ett särskilt sponsoravtal
- Östersunds kommun är medlem i ICORN, International Cities of Refuge Network, 300 000 kr per år
- Ett flertal föreningar och organisationer har fått bidrag ur potten "Utökat föreningsstöd för integration", sammanlagt 600 000 kr

Enligt uppgift från kommunens minoritetsspråkssamordnare har kommunstyrelsen beviljat extra medel under hösten 2018 för att arbetet med de samiska rättigheterna ska kunna utvecklas.

Uppföljning av rättighetsarbetet
Vår undersökning visar att rättighetsarbetet bland annat följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen i kommunen. Som exempel följer kommunen upp de fastställda målen rörande jämställdhet. Dessa verksamhetsmål följs upp inom ramen för ordinarie verksamhet. En genomgång av kommunstyrelsens protokoll påvisar att förvaltningarnas rättighetsarbete följs upp löpande under året.

Utbud av samiska institutioner

I plenums urvalskriterier för placeringsort anges att orten ska ”vara av stor betydelse för samerna, t ex ha starka kulturbärande samiska traditioner och institutioner”. Eftersom de utvalda orterna har kvalificerats in som en av tre orter anser vi att samtliga uppfyller kraven för att vara placeringsort då orterna i grunden är av betydelse för samerna.

Att ha starka kulturbärande samiska traditioner och institutioner anser vi vara en svårmätbar parameter, och kunskapen om orternas koppling till samiska traditioner återfinns troligtvis främst i plenum. Den del som vi anser tydligast kan mätas och vägas mot varandra är tillgången till samiska institutioner.

Vi har utifrån detta valt att fokusera på följande:

- Utbud av kulturbärande organisationer och institutioner
- Utbud av anpassad kommunal verksamhet (förskoleverksamhet, grundskoleverksamhet samt äldreomsorg på samiska)

Viktigt i sammanhanget är också att påpeka att detta blir en mätning av kommunens utgångsläge. Vi anser att det finns stora skäl att anta att den kommun som väljs ut som placeringsort för Sametingets parlamentsbyggnad över tid kommer att attrahera fler samiska institutioner och kommer på så sätt troligtvis över tid även öka i betydelse för samerna. På samma sätt kan också påpekas att Kiruna kommun som hittills agerat som huvudort för Sametingets tjänstemän kan bedömas ha ett viss försprång vad gäller förankrad verksamhet kopplat till Sametinget.

I sammanhanget måste även hänsyn tas till att samtliga kommuner, vilket vi nämnt tidigare i utredningen, är samiska förvaltningsområden. Detta innebär att kommunerna enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska skydda/främja det samiska språket och den samiska kulturen med särskilt fokus på barn. I lagen anges även att kommunerna ska ge service och erbjuda myndighetskontakt helt/delvis på minoritetsspråket vid efterfrågan samt erbjuda barn- och äldreomsorg helt/delvis på minoritetsspråket vid efterfrågan. förskola, grundskola och äldreomsorg

Kulturbärande organisationer och institutioner

Samtliga tre kommuner erbjuder ett varierat utbud vad gäller samiska institutioner som kan anses vara av stor kulturbärande betydelse för samerna. För kommunerna ges följande urval utifrån institutioner som kommunerna själva valt att framhålla:

Kiruna
- Sametingets kansli
- Kiruna Samegård
- Giron sámi teáhter
- Samverkansorganet kommunen-samerna
- Norrbottens länskonstmuseum
- Sameradion & SVT Sápmi
- I Norrbottens län finns 12 samiska riksintressen
- 7 samebyar

Vilhelmina
- Bibliotek med omfattande samisk boksamling samt ett pressklipparkiv med artiklar från mer än 1200 olika tidningar.
- Model Forest
- Fatmomakke kyrkstad
- Dainanäs
- I Västerbottens län finns 14 samiska riksintressen
- Vielmesmakke
- 2 samebyar

Östersund
- Lokalkontor Sametinget
- Samiskt Informationscentrum (SIC)
- Samiskt Språkcentrum
- Webbredaktören för minoritet.se
- Samernas Hus/Gaaltije
- I Jämtlands län finns 6 samiska riksintressen
- 5 samebyar

Utbud av anpassad kommunal verksamhet

Kiruna kommun

Kiruna har för tillfället två samiska förskolor. Sameförskolan i Karesuando och sameförskolan i Kiruna.

Sameskolstyrelsen har sameskolor i Kiruna C och i Karesuando. I Kiruna har sameskolan undervisning upp till årskurs 6. En av de kommunala skolorna i Kiruna C har avtal med Sameskolstyrelsen om att organisera integrerad samisk undervisning** i årskurs 7-9 dit eleverna från sameskolan anvisas. Kommunen erbjuder även modersmålsundervisning.

Kiruna har ett minoritetsspråksboende för äldre där det finns tre avdelningar; en samisk avdelning, en finsk avdelning och en avdelning för de som talar meänkieli.

Vilhelmina kommun

I Vilhelmina, Saxnäs och Dikanäs erbjuds förskoleverksamhet på samiska.

Skolorna i Vilhelmina och Dikanäs har samisk profilering. Kommunen erbjuder modersmålsundervisning på syd- och nordsamiska och har avtal med Sameskolstyrelsen om integrerad samisk undervisning**, vad gäller samiska språket och sameslöjd. Den omfattar alla grundskolans årskurser.

Vilhelmina har ett samiskt profilerat äldreboende i Saxnäs med totalt 10 platser.

Östersunds kommun

Kommunen erbjuder modersmålsstöd i samiska 120 minuter per vecka på samtliga förskolor. Kommunen har för tillfället en vilande samisk avdelning på en förskola och bedriver därav så kallade språkbad.

I Staaren tijelte får varje barn 120 minuters modersmålsundervisning i samiska varje vecka. Kommunen har inte integrerad samisk undervisning.

Kommunen har ingen specifik avdelning för samiska brukare. Kommunen har tillgång till personal med samisk kulturkompetens och har möjlighet att erbjuda samisk personal vidareutbildning i samiska.

Nedanstående matris sammanfattar utbudet av anpassad kommunal verksamhet.

	Förskola En hel enhet	Förskola En specifik avdelning	Förskola Moders-målsstöd	Grundskola En hel enhet	Grundskola En specifik avdelning	Grundskola Same-integrerad verksamhet	Grundskola Modersmåls-undervisning	Äldreomsorg En hel enhet	Äldreomsorg En särskild avdelning	Äldreomsorg Övrig form
Kiruna	X		X	X		X	X		X	
Vilhelmina		X	X			X	X	X		
Östersund		X*	X				X			X

* Östersunds kommun har en för tillfället en vilande samisk avdelning på en förskola.

** Enligt Skolförordningen (2011:185) får en kommun efter avtal med Sameskolstyrelsen anordna integrerad samisk undervisning för samiska barn i grundskolan. Integrerad samisk undervisning innebär att elever kan få undervisning med samiska inslag utöver den ordinarie modersmålsundervisningen. Det kan vara slöjd, modersmålsundervisning i samiska, samisk hemkuuskap samt även andra ämnen. Målet är att varje samisk elev ska få lära samiska, samiska traditioner och kultur samt samiska perspektiv i de övriga ämnena. Syftet är att varje samisk elev ska stärka siu härkomst och bli stärkt i sin samiska identitet.

Sammanfattning

Underlaget som vi baserat våra iakttagelser på har vi hämtat från kommunens hemsida samt fått per e-post från kommunens kontaktpersoner.

De tre kommunerna uppfyller samtliga ledning- och styrningsaspekter med hänsyn till samiska rättigheter och mänskliga rättigheter.

En förklaring härtill är sannolikt att de tre kommunerna alla är samiska förvaltningsområden vilket innebär att samerna har rättighet att helt eller delvis få sin service på samiska. Med anledning av "Utredningen om en stärkt minoritetspolitik, SOU 2017:88" kommer minoriteternas rättigheter att styrkas ytterligare.

Det framkommer bland annat att samtliga kommuner har antagit riktlinjer rörande samiska rättigheter, samt mänskliga rättigheter/diskriminering i stort och att det avsätts medel för att uppnå intentionerna som framgår av styrdokumenten.

Gällande tillgång på samisk samhällsservice och institutioner återfinns detta i samtliga tre kommuner även om utbudet skiljer sig något mellan de olika kommunerna. Genomgången visar att Kiruna kommun i dagsläget har bredast utbud gällande tillgång på så väl samhällsservice som institutioner.

Detta förhållande ter sig dock naturligt utifrån att kommunen både har betydligt fler samer än det andra kommunerna i utredningen, men också utifrån att Kiruna kommun i dagsläget är placeringsort för Sametinget vilket måste ses som en mycket tongivande samisk institution.

Sammanfattande slutsats

Utredningen kan konstatera att det är tre olika orter med olika förutsättningar som jämförs. Samtliga orter har en relativt stark koppling till samer och i grunden bör samtliga orter utgöra en bra placeringsort för Sametingets parlamentsbyggnad. Utifrån de kriterier som ligger till grund utredningen konstateras att två olika perspektiv dominerar och ger olika slutsatser beroende på vilket perspektiv som sätts i centrum.

Utifrån perspektiv som inte är direkt knutna till samer, såsom attraktivitet, närhet till samarbetspartners, tillgång till utbildning och arbetsmarknad kommer Östersund ut som starkast i de flesta av de valda indikatorerna. Samtidigt framkommer med tydlighet att Kiruna är starkast inom samtliga perspektiv som är mer direkt knutna till samer. Här ingår såväl antal samer i kommunen och närhet till samer, som tillgänglighet avseende samisk samhällsservice, samiska institutioner och storlek på rennäringen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns både fördelar och nackdelar med samtliga orter. Beslutet om vilken ort som bör bli placeringsort för Sametinget hänger således på vilka områden som tillskrivs störst betydelse. Deras inbördes vikt blir därmed en viktig fråga för de folkvalda i Sametinget, där önskat arbetssätt och funktion för Sametinget blir en central fråga.

I nedanstående matris sammanfattas de olika områdena som utredningen analyseras.

Utvärderingspunkt	Mått	Kiruna	Vilhelmina	Östersund
Tillgänglighet	Antal samer på röstlängden i kommunen	1398 (6%)	260 (3%)	146 (0,2%)
	Andelen av samer på röstlängden i kommunen	16,0%	3,0%	1,7%
	Antal samer med kortast avstånd till kommunen	3958	2233	2365
	Avstånd till samarbetspartner	3	2	1
Utvecklingsmöjligheter	Attraktivitet (COO)	1157	813	1996
	Sammanvägd bedömning av arbetsmarknad	2	3	1
	Omfattning avseende rennäring	1	2	3
	Tillgång till utbildning	2	3	1
	Bostadsmarknadsläge i kommunen, (Överskott=2, Balans=1, Underskott=0)	0.0	2.0	1.0
Samhällskultur	Utbud av samiska institutioner	1	2	3
	Samiska och mänskliga rättigheter	1	1	1

Bilaga

Intellektuellt kapital och innovation

Variabel	Källa	Definition
Kunskaper i matematik och naturvetenskap	Skolverket	Resultat ämnesprov årskurs 9, Genomsnittlig betygspoäng Matematik 2013 och Slutbetyg årskurs 9, Genomsnittlig betygspoäng Biologi, Fysik och Kemi 2013. 50% vägning
Läsförståelse och skrivförmåga	Skolverket	Resultat ämnesprov årskurs 9, Genomsnittlig betygspoäng Svenska 2013, delprov Läsförståelse 50%, Muntlig förmåga 25%, Skriftlig förmåga 25%
Andel av befolkningen med högre utbildning	SCB	Andel högutbildade personer av befolkningen enligt SCB (personer med minst 3-årig eftergymnasial utbildning (inklusive forskarutbildning) år 2013.
Tillgänglighet och ranking av universitet	Urank (Sveriges universitets-ranking)	Kommun med universitet/högskola rankas högre än kommun som saknar detta (centralorten för universitet/högskola rankas högre än ort där universitet också bedriver verksamhet, t.ex. Lund/Helsingborg). Kommun som ligger i närheten (lokala arbetsmarknader) rankas högre än kommun som ligger utanför. Universitet/högskolorna rankas enligt Urank.
Innovation Cities Index	SCB	Index baserat på andel företag med innovationsverksamhet (50%) och genomsnittlig FoU utgift per bolag i relation till riksgenomsnittet (50%). Regional indelning baserat på NUTS2

Teknologisk beredskap och mottaglighet

Variabel	Källa	Definition
Tillgång till internet	Post- och telestyrelsen	Arbetsställen med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
Bredbandskvalitet	Post- och telestyrelsen	Andel med tillgång till bredband om 100Mbit/s (50% vikt), Andel i eller i närheten av en fiberansluten fastighet (inom 354 meter) (50% vikt)
Tillgång till dator och internet i hemmet	SCB	Andel av befolkningen med tillgång till dator hemma och andel av befolkningen med tillgång till internet hemma. Regional indelning baserat på NUTS2
Mjukvaru- och multimediautveckling	SCB	Antställda i yrkesgrupperna: 213 dataspecialister och 312 datatekniker och dataoperatörer i förhållande till totalt antal anställda

Ekonomisk styrka och magnetism

Variabel	Källa	Definition
Antal huvudkontor	Veckans Affärer	Antal huvudkontor per kommun baserat på Veckans Affärers ranking av Sveriges 500 största företag
Sysselsättning inom finansiell sektor	SCB	SNI 2007 grupper: K finans- och försäkringsverksamhet och M+N företagstjänster andel av totala antalet anställda
Attraktion av utländska investeringar	SCB	Andelen anställda i utländska företag i förhållande till totala antalet anställda. Regional indelning per län.
Produktivitet	SCB	Lönesumma 2012 dividerat med antal förvärvsarbetande 2012 (SEK)
Ekonomisk tillväxt	SCB	Tillväxt i lönesummor 2010-2012
Hyra kommersiella lokaler	Datcha	Lokaler (Butiker och Kontor), Varmhyra inklusive kyla, exklusive fastighetsskatt, exklusive moms. A-läge (område med högst kostnad) i respektive kommun används.
Köpkraft	SCB	Nettoinkomster 2012. Nettoinkomsten är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfer. Inkomsten är beräknad per individ. Inkomster som riktar sig till hela hushållet, som ekonomiskt bistånd och bostadsstöd, har i förekommande fall delats upp på de vuxna i hushållet.

Företags- och affärsklimat

Variabel	Källa	Definition
Företagsklimat	Svenskt Näringsliv	Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet uppbyggd av resultatet från en företagarenkät och officiell statistik. Totalranking.
Service till företag	Svenskt Näringsliv	Index över företagarnas uppfattning av företagsklimatet (1/2), kommunens service (1/12), tillämpning av lagar och regler(1/12), tillgång till kompetens(1/12), konkurrens från kommunen(1/12), väg, tåg, flyg (1/12) samt Tele- och IT-nät (1/12).
Attityd till föregatgande	Svenskt Näringsliv	Index över företagarnas uppfattning av allmänhetens attityder till företagande (1/5), tjänstemäns attityder till företagande (1/5), kommunpolitikernas attityder till företagande (1/5), medias attityder till företagande (1/5) och skolans attityder till företagande (1/5).
Entreprenörskap och nyföretagsamhet	Svenskt Näringsliv	Index över andel av hushållens inkomster som kommer från marknadsaktiviteter, kommunal- och landstingsskatt, andelen av den kommunala verksamheten som genom upphandling eller direktupphandling köps in från privata företag, föreningar och stiftelser, mätt i kronor av kommunens totala omsättning, andelen förvärvsarbetande personer av samtliga invånare i en kommun, antalet företag per 1 000 invånare och nyföretagsamma personer per 1 000 invånare i kommunen.

Kostnadsläge

Variabel	Källa	Definition
Skatt	SCB	Kommunalskatt och landstingsskatt 2014
Levnadskostnad	PRO:s årliga prisundersökning	Kostnaden för en genomsnittlig varukorg i PRO:s prisundersökning (år 2013). Fördelning baserat per län.
Kollektivtrafikkostnad	Respektive läns kollektivtrafik	Kostnad för periodkort (30 dagar) i länet.

Hälsa, trygghet och säkerhet

Variabel	Källa	Definition
Sysselsättning inom hälso- och sjukvård	SCB, Dagens medicin	SNI 2007 222 hälso- och sjukvårdsspecialister, 223 barnmorskor; sjuksköterskor med särskild kompetens, 322 sjukgymnaster, tandhygienister m.fl., 323 sjuksköterskor, 513 vård- och omsorgspersonal + närhet till sjukhus där universitetssjukhus rankas bättre än mellanstora sjukhus vilka rankas bättre än små sjukhus.
Sjukvårdssystem, kvalitet	SCB, Kolada	Patientupplevd kvalitet avseende helhetsintryck i primärvård
Nöjdhet inom äldrevård	Kolada	Brukarnas omdöme om hjälpen och omvårdnaden i sin helhet inom särskilt boende enligt Nöjd Kund Index.
Kriminalitet	BRÅ	Index med 50% vikt till antal brott per 100000 i relation till riksgenomsnittet och 50% vikt till oro över brottsligheten i samhället i relation till riksgenomsnittet.
Delaktighet /segregation	SCB, Socialstyrelsen	Index baserat på andel öppet arbetslösa, andel biståndsmottagare inklusive barn i % av befolkningen och genomsnittligt valdeltagande senaste riksdags- landstings- och kommunfullmäktigval.

Demografi och livskvalitet

Variabel	Källa	Definition
Kulturell mångfald	Kolada	Nöjd Medborgar-Index - Kultur
Livskvalitet	Fokus	Totalranking i Fokus undersökning BästAttBo 2014
Andel av befolkningen i arbetsför ålder	SCB	Andel av befolkningen mellan 18-64 år
Trafikstockningar	SCB och Naturvårsverket, Tågstatistik.se	Körsträcka i relation till väglängd (i miljontal) + andel tåg i tid (punktlighet) inklusive inställda tåg med 3 min förseningstolerans
Pendlingsmöjlighet	SCB	Antal in- och utpendlare i relation till befolkningen

Hållbarhet och miljö

Variabel	Källa	Definition
Risk för naturolyckor	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Antal rapporterade naturolyckor i Myndigheten för samhällskydd och beredskaps Naturolycksdatabas (tidsintervall 1950-2014)
Klimat och temperatur	SMHI	Medeltemperatur 2013
Återvunnet avfall	Avfall Sverige	Andel hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. (%)
Miljöarbete	Miljöaktuellt	Respektive kommuns placering i Miljöaktuellts rankning av kommunernas miljöarbete.

Transport och infrastruktur

Variabel	Källa	Definition
Offentliga kommunikationer, frekvens	Trafikanalys	Antal påstigningar i kollektivtrafiken 2013 per län
Antal registrerade taxibilar	SCB	Taxi per 1000 inv.
Större pågående byggprojekt	Empori	Antalet byggnader "planned" och "under construction" i Emporis databas per 8 april 2014.
Boende- nyproduktion och pris	SCB	10-års genomsnitt för antal färdigställda lägenheter (vikt 50%), 10-års genomsnitt för köpeskilling småhus (vikt 50%)

Global tillgänglighet

Variabel	Källa	Definition
Hotellrum	SCB	Antal rum per 1000 invånare
Internationella besökare	SCB	Antal utländska övernattande gäster (i tusental)
Företagshyrda hotellrum	SCB	Antal belagda rum företagsmarknaden (i tusental)
Antal flygdestinationer	Respektive flygplats hemsida	Antal destinationer från flygplatser i närområdet (definierat som funktionell region)
In- och utgående passagerarflöden	Trafikverket/Statistik Danmark	Antal ankommande och avresande passagerare (i tusental) i linjefart och chartertrafik från flygplatser i närområdet (definierat som funktionell region)
Tillgång till flygplats	Respektive flygplats hemsida	Flygplats med tågförbindelse rankas högre än flygplats med enbart bussförbindelse, vilken rankas högre än flygplats som saknar kollektiv förbindelse.

Kapital

Kapital	Kiruna	Vilhelmina	Östersund
Intellektuellt kapital och innovation	142	68	268
Teknologisk beredskap och mottaglighet	229	165	281
Ekonomisk styrka och magnetism	211	5	184
Företags- och affärsklimat	35	5	157
Kostnadsläge	2	91	84
Hälsa, trygghet och säkerhet	86	85	130
Demografi och livskvalitet	89	35	183
Hållbarhet och miljö	7	32	265
Global tillgänglighet	252	155	240
Transport och infrastruktur	104	172	204
Summa	1157	813	1996

2019-01-23--24

§ 13.10

SÁMEDIGGI SAMETINGET

REMISSLISTA
År 2019 januari

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-1461	Lst Västerbotten	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen Vännäs kommun	19-01-11	19-01-10	BRT
5.2.1-2018-1461	Lst Västerbotten	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen Vännäs kommun	19-01-11	19-01-10	BRTH
5.2.1-2018-1462	Lst Västerbotten	Översyn av regional strategi för skydd av skog		19-01-15	ANWA
5.2.1-2018-1473	Lst Västerbotten	Fördjupade översiktsplaner för Sorsele kommun	19-01-07	19-01-16	LRT
5.2.1-2018-1499	Lst Västernorrland	Förlängd igångsättningstid för vindkraftpark Isbillen-Kullmyran	19-01-03	19-01-03	ANWA
5.2.1-2018-1500	Lst Västernorrland	Förlängd igångsättningstid för vindkraftpark Hocksjön	19-01-03	19-01-03	ANWA
5.2.1-2018-1501	Lst Västernorrland	Förlängd igångsättningstid för vindkraftpark Storbrännkullen	19-01-03	19-01-03	ANWA
5.2.1-2018-1502	Skogsstyrelsen	Förslag till ändring 29 § skogsvårdslagen		18-12-20	STFO
5.2.1-2018-1503	Lst Västernorrland	Berg- och moräntäkt Sörfors 14:1, Sundsvalls kommun	19-01-07	19-0-08	ANWA
5.2.1-2018-1504	Lst Västernorrland	Bergtäkt Sunnestbyn 1:3, Bräcke kommun	19-01-07	19-01-08	ANWA
5.2.2-2018-1514	Trafikverket	Ombyggnad av väg 829, delen Lövberga-Alanäs, Strömsunds kommun	19-01-16	18-12-18	BRTH
5.2.1-2018-1515	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Liikavaara K nr 2	19-01-04	19-01-18	BRTH
7.2.1-2018-1519	Lst Västernorrland	Täkttillstånd för naturgrus och berg Sel 30:2		19-01-16	ANWA
5.2.1-2018-1555	Lst Västerbotten	Fortsatt torvtäktsverksamhet samt markavvattning För Rjnoret, sydost om Bastuträsk	19-01-10		
7.2.2-2018-1607	Jordbruksverket	Ändring av SJVFS föreskrifter om rutin vid Handläggn. av ärenden om stöd (SJVFS 2015:8)	19-02-08		
5.2.1-2018-1624	Näringsdep	En anpassning av bestämmelser om Kontroll i livsmedelskedjan till EU;s Nya kontrollförordning Ds2018:41	19 -04-01		
5.2.2-2018-1626	Mätteknink	Fortsatt moräntäkt på Byn 14:1 Härjedalens kommun	19-01-26	19-01-23	BRTH
5.2.2-2018-1629	Älvsbyns kommun	Översiktsplan för Älvsbyns kommun	19-03-01		
5.2.1-2019-16	Lst Västernorrlnad	Ansökan om tillstånd till EWFS AB:s vindkraftsanläggning i Botsmark	19-01-07		
7.2.1-2019-21	Jordbruksverket	Kostnader för hantering av EU-stöd 2018	19-02-01		
1.2.1-2019-22	Myndigheten för press, radio och TV	Förslag till föreskrifter om mediestöd	19-01-18	19-01-18	SUID

2019-01-14

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2019-23	Lst Norrbotten	Översiktsplan för Älvsbyns kommun	19-02-25		
2.2.1-2019-25	Finansdep	Promemoria om höjd mervärdersskatt på förevisning av naturområden	19-02-06		
5.2.1-2019-48	Trafikverket	Om- och nybygguad av E45, delen Rensjön-Älvros	19-02-13		
5.2.1-2019-51	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Snöån nr 1 i Ludvika och Smedjebacken	19-02-11		
5.2.1-2019-52	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Maurliden nr 1011, Norsjö	19-02-11		
5.2.1-2019-53	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Sandliden nr 1006	19-02-11		
5.2.1-2019-54	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Kankberg nr 1008	19-02-11		
5.2.2-2019-57	Golder	Samråd bearbetningskoncession – projekt Viken i Bergs kommun	19-02-06		
5.2.1-2019-62	Näringsdep.	Betänkandet Verkställbarhet av beslut om lov SOU 2018:86	19-04-15		
5.2.1-2019-89	Lst Västerbotten	Slutremiss täktansökan i Tavelsjö	19-02-01		
5.2.1-2019-90	Lst Jämtland	Förslag till belsut för bildande av naturreservatet Källmyren	19-02-18		
5.2.1-2019-91	Skogsstyrelsen	Remiss av ordlista för naturvårdande skötsel	19-03-01		
5.2.1-2019-93	Lst Västernorrland	Uppförande och drift av max. 33 vindkraftverk, Vindkraftpark Storåsen, Ånge kommun	19-02-21		
5.2.1-2019-96	Lst Jämtland	Utvidgn.av naturreservatet Hotagen i Krokoms och Strömsunds kommuner	19-02-20		
5.2.1-2019-98	Lst Västenorrland	Ny översiktlan Härnösands kommun	19-02-12		

2019-01-23--24

§13.4

SÁMEDIGGI SAMETINGET

REMISSLISTA
År 2018 januari - december

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
1.2.1-2017-1235	Miljö- och energidep	Betänkande Miljötillsyn och sanktioner - en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet SOU 2017:63	18-01-08	18-01-09	PEEN
8.2.2-2017-1298	Skolverket	Stadieindelade timplaner och kursplaner i grundsäskolan, specialskolan, sameskolan m m	18-02-15	aa 17-11-14	MAAL
1.2.1-2017-1317	Näringsdep.	Effektivare beredning av vissa förändringar i jaktförordningen	18-02-15	18-02-15	STFO
5.2.1-2017-1577	Miljö- och energidep	Remiss av promemoria om förbud mot och Begränsningar för terrängkörning i en kommun	18-01-11	18-02-28	LRT
5.2.1-2017-1598	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Backberget nr 101	18-01-04	18-01-04	ANWA
5.2.1-2017-1599	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Risberget nr 101	18-01-04	18-01-04	ANEA
5.2.1-2017-1600	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Klockmyran nr 101	18-01-04	i.å	LRT
5.2.1-2017-1601	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Påkehällan nr 101	18-01-04	i.å	LRT
5.2.2-2017-1605	NEKTAB§	Ny 130 kv-ledning vid Vaberget, Sollefteå kommun		18-01-18	ANWA
5.2.2-2017-1607	Kramfors kommun	Samråd landsbygdsutv i strandnära lägen	18-01-28	18-01-29	ANWA
5.2.1-2017-1607	Lst Västernorrland	Samråd om tematiskt tillägg till översikts-plan LIS, Kramfors kommun	18-01-12	18-01-08	ANWA
5.2.1-2017-1613	Lst Västernorrland	Tillstånd om bergtäkt på Västby, Sollefteå kommun	18-01-08	18-01-05	LRT
5.2.1-2017-1621	Energimarknadsinspek.	Nätkoncession Ahmavaara-Aiti k8600 X, Gällivare kommun	18-02-16	18-02-13	ANWA
6.2.1-2+17-1622	Jordbruksverket	Förslag om nya föreskrifter SJVFS 2016:28 om vissa skyddsåtgärder med avs. CWD		18-01-05	SLG
5.2.1-2017-1623	Energimarknadsinspek.	Nätkoncession Ahmavaara-Aitik 8600 V, Gällivare kommun.	18-02-16	18-02-13	ANWA
5.2.2-2017-1624	SCA Skog	Planerad fortsatt och utvidgad berg- och Moräntäkt inom Loviken 1:9, Sundsvalls Kommun		18-01-08	ANWA
5.2.2-2017-1628	Lst Västerbotten	Ansökan om tillstånd till fiskodling i Kaskeluokt, Storuman		18-01-05	ANWA
1.2.1-2017-1632	Kulturdep	Remiss av betänkandet Nästa steg? Del 2. Förslag för en stärkt minoritetspolitik SOU 2017:88	18-03-06	18-03-05	AINE

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
1.2.1-2017-1635	Finansdep.	Departementspromemorian Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar Ds 2017:61	18-01-19	18-01-04	INI
5.2.2-2017-1637	Sweco Environment AB	Tillståndsansökan, nytt avloppsreningsverk i Fränsta, Ånge kommun	18-01-05	18-02-01	LRT
5.2.1-2017-1649	Lst Jämtland	Planprogram för Vemdalens by, Härjedalens kommun	18-01-20	18-01-19	ANWA
5.2.1-2017-1650	Kiruna kommun	Översiktsplan för Kiruna kommun	18-02-05	18-02-02	ANWA
5.2.1-2017-1655	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Kristineberg nr 1019	18-01-10	18-01-05	ANWA
5.2.1-2017-1656	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Mångfallberget nr 1004	18-01-10	18-01-05	ANWA
5.2.1-2017-1658	Lst Västernorrland	Förlängd igångsättningstid för vindkraft-Park Långåsen, Ånge kommun	18-01-15	18-02-26	LRT
5.2.1-2017-1675	Energimarknadsinsp.	52 kV kraftledning från Skallböle till Nederede, Sundsvalls kommun	18-02-28	18-02-28	ANWA
5.2.2-2017-1679	ÅF-konsult	Planerad 130 kV kraftledningar för anslutn. Till vindkraft vid Ranasjöhöjde, Flakaberget Och Salsjön, Sollefteå kommun	18-01-15	18-01-15	ANWA
5.2.1-2017-1686	Pajala kommun	Detaljplan för del av Tärendö 3:61 mfl	18-01-22	18-02-26	LRT
5.2.2-2017-1689	Kraftkonsult	Vädersäkring av elledningar i Huuki-Ristimella		17-12-23	ANWA
1.2.1-2017-1690	Näringsdep.	Promemorina Ändringar i jaktförordningen (1987:905) i syfte att underlätta för rullstols-Burna personer med bestående rörelsehinder Att jaga	18-03-01	a.a	LASJ
5.2.2-2017-1728	Ramböö	Koncession för en ny 150 kV ledning mellan Befintlig 150 kv ledning och station i Munksund, Piteå kommun	18-02-10	18-02-09	ANWA
5.2.1-2017-1734	MSB	Riksintresset Totalförsvarets civila del	18-02-15	18-02-09	ANWA
5.2.1-2017-1735	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Honkavaara nr 1	18-01-22	18-01-19	ANWA
5.2.1-2017-1736	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Muotkavuoma	18-01-22	18-01-19	ANWA
5.2.2-2017-1741	SWECO	Nya koncessioner för befintliga 150 kV. Ledningar mellan Vargfors-Grytfors och Grytfors-Bastusel		18-01-31	ANWA
5.2.2-2017-1742	SWECO	Ny koncession för ny 150 kV-ledning Mellan Bastusel och Arjeplog		18-02-23	LRT
5.2.2-2017-1744	SCA Skog AB	Utökad rytning Sörfors 14:1, Sundsvalls Kommun		18-01-08	ANWA

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-23	Jordbruksverket	Redovisning av kostnader för hantering Av EU-stöd 2017U	18-02-01	18-02-01	INI
1.2.1-2018-17	Kulturdep	Reglering av ekonomiska förmåner För förtroendevalda i Sametinget	18-03-12	18-03-15	ANTA
1.2.1-2018-22	Kulturdep.	Säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets sammanträden	18-03-15	18-03-15	ANTA
1.2.1-2018-39	Näringsdep	Betänkande Ett landa att besöka. En samlad Politik för hållbar turism och växande Besöksnäring SOU 2017:95	18-04-06	18-04-13	INI
5.2.1-2018-73	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Petiknäs nr 1012	18-02-10	18-01-30	ANWA
5.2.1-2018-74	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Malånäset nr 100	18-02-10	18-01-30	ANTA
5.2.1-2018-75	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Köli nr 200	18-02-10	18-02-07	LRT
5.2.1-2018-79	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Huornaisenvuoma nr 3	18-02-06		
5.2.1-2018-80	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Tarsmyran nr 1	18-02-06	18-02-09	ANWA
8.2.1-2018-111	Utbildningsdep	Betänkandet Nationella minoritetsspråk i Skolan – förbättrade förutsättningar till Undervisning och revitalisering SOU 2017:91	18-04-06	18-04-10	MAAL
1.2.1-2018-127	Skolverket	Förslag gällande stadieindelad timplan för Grundsärskolan, specialskolan resp. Sameskolan. Föreskrifter om grundsärskolans Kursplaner samt kunskapskrav i åk 3 i Grundsärskolan	18-02-12	18-02-01	ANTA
5.2.1-2018-134	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Storåsen nr 3	18-02-13	18-02-01	ANWA
5.2.1-2018-135	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Andersberg nr 1	18-02-13	18-02-10	ANWA
5.2.1-2018-137	Naturvårdsverket	Ramsarområden korrektur och gränsjusteringar		18-03-28	ANWA
5.2.2-2018-161	Boliden minerals	Bearbetningskoncession för Nautanen		18-03-16	ANWA
5.2.2-2018-171	NEKTAB§	Samråd ny kraftledning mellan Norråker-Korsselbränna, Strömsunds kommun		18-02-28	ANWA
1.2.1-2018-174	Justitiedep	Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv Till EU:s vapendirektiv Ds 2018:1	18-04-20	1-05-09	LRT
5.2.2-2018-178	Kraftkonsult	Vädersäkring av elledningar i Ristimella-Kolari		18-02-22	LRT
5.2.1-2018-182	Lst Västernorrland	Ansökan om förlängd igångsättningstid, Blackfjället vindkraftpark. Örnskoldsvik	18-02-28	18-02-28	LRT

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
		Kommun			
5.2.1-2018-203	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Tjara nr 101	18-03-01	18-02-14	LRT
5.2.1-2018-205	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Tjara	18-03-01	18-03-04	LRT
5.2.2-2018-213	Mätteknik	Planerad fortsatt och utvidgad bergtäkt Inom Tännäs kyrkby s:1	18-02-23	18-02-22	LRT
5.2.1-2018-214	Närings- og fiskeridep	Elkem AS sökand om ekspropriasjon av Rettigheter for etablering av anlegg for Utvinning av kvartsforekomst i Nasafjell		18-03-28	ANWA
5.2.1-2018-215	Lst Västernorrland	Berg- och moräntäkt inom fastigheterna Byn 2:5 och 1:10, Ragunda kommun	18-03-05	18-03-02	ANWA
5.2.1-2018-216	Lst Västernorrland	Bergtäkt inom fastighetn Hattsjö 1:100, Örnsköldsvik kommun	18-03-05	18-03-05	ANWA
5.2.1-2018-222	Lst Västernorrland	Bildande av naturreservatet Revaberget	18-05-07	18-03-05	LRT
5.2.2-2018-244	Kraftkonsult	Vädersäkring av elledningar i Narken – Iso Puolamaajärvi		18-02-22	LRT
5.2.1-2018-237	Lst Jämtland	Översiktsplan Bergs kommun	18-03-14	18-03-27	ANWA
5.2.1-2018-5	Lst Jämtland	Täkt Storåbränna 1:65, Strömsunds kommun	18-03-02	18-03-04	LRT
5.2.2-2018-258	SWECO	Nätkoncession för bygge av ett antal nya 33 kV- och 152 kV-ledningar i lutfledningsoch/eller markkabelutförandd inom Skellefteå stad	18-03-23	18-03-27	LRt
5.2.2-2018-267	Trafikverket	Ombyggnad av väg 867 delen etapp 2 Saittarova-Vuostokangas i Pajala kommun	18-03-21	18-03-209	ANWA
5.2.2-2018-273	Svevind AB	Planerad 150 kV-kraftledning i Piteå kommun	18-03-09	18-03-08	LRT
5.2.2-2018-277	Ragunda kommun	Förslag detaljplan Bispgården 2:23, 2:38 del av 2:1	18-03-12	18-03-16	LRT
5.2.2-2018-287	EMKAB	Nylokaliseringav matjordsuttag på Falmark 1:65, Skellefteå kommun	18-03-16	18-03-16	LRT
5.2.1-2018-288	Lst Västerbotten	LIS-landsbygdsutv. i strandnära lägen för Vilhelmina kommun	18-03-15	18-03-18	LRT
5.2.2-2018-291	Mätteknik AB	Fortsatt och utvidgad berg- och moräntäkt Inom Laxsjön 3:2, Timrå kommun	18-03-19	18-03-19	ANWA
5.2.2-2018-359	SWECO	Nya 150 kV-luftledningar i Skellefteå och Norsjö kommuner	18-03-30		
5.2.1-2018-366	Örnsköldsviks kommun	Nybyggnad av vindkraftverk Hämra 2:2, 3:3, Stig1:3, 2:1, Söderlindsmark 1:1	18-03-19	18-03-27	LRT

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-367	Örnsköldsviks kommun	Nybyggnad av 2 st kopplingskiosker Stig 2:1, 1:3	18-03-12	18-03-09	ANWA
5.2.1-2018-377	Trafikverket	E45 deken Rengsjön-Älvros, Härjedalens kommun	18-04-06		
5.2.1-2018-379	Lst Västernorrlands län	Villkorsändring – Solberg Vindkraftpark, Örnsköldsviks- och Åsele kommun	18-03-30	18-03-27	ANWA
1.2.1-2018-382	Post- och telestyrelsen	Förslag om nya föreskrifter om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare		a.a	PEEN
5.2.2-2018-383	NEKTAB	Planerad 40 kV kraftledning mellan Hoting och Dorotea, Strömsunds- och Dorotea kommuner	18-04-02	18-04-02	LRT
1.2.1-2018-387	Kulturdep.	En ny stödordning för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället	18-05-18	18-05-28	PEEN
5.2.1-2018-388	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Liikavaara nr 1048	18-04-02	18-03-27	ANWA
5.2.1-2018-397	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Lycksa nr 4	18-04-03	18-03-28	ANWA
5.2.1-2018-398	Lst Västernorrland	Fortsatt och utvidgad täkt av berg- och morän Funäsdalen, Härjedalens kommun	18-04-03	18-04-03	ANWA
5.2.1-2018-399	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Degermyran nr 102	18-04-03	18-03-29	ANWA
5.2.1-2018-400	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Lomben nr 1	18-04-03	18-03-29	ANWA
5.2.2-2018-401	Sorsele kommun	Detaljplan för Ammarnaäs 1:1 och 1:2	18-04-03	18-03-28	LRT
5.2.2-2018-402	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Lauker nr 1001	18-04-04	18-03-29	ANWA
5.2.1-2018-414	Trafikverket	Rastplats Kiruna	18-03-24		
5.2.2-2018-435	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Korsträsk nr 1001	18-04-09	18-04-05	ANWA
5.2.2.-2018-437	Trafikverket	Samråd Forslunda-Håkmark och Forslunda-Hissjö, väg 363 i Umeå kommun	18-04-17	18-04-19	ANWA
5.2.2-2018-440	Älvsbyns kommun	Översiktplan för Älvsbyns kommun	18-05-12	18-04-25	ANWA
1.2.1-2018-442	Finansdep.	Promemoria om En ny inriktning för Beskattning av tung lastbilstrafik	18-04-28		
8.2.1-2018-443	Lantmäteriet	Gränsdragning mellan syd- och lulesamiska	18-09-18	18-10-01	MLA
5.2.2-2018-448	SWECO	Samrådsunderlag Harrsele-Floxen – Rundvik Samt Rundvik-Olofsfors		18-04-23	ANWA
5.2.2-2018-449	SWECO	Samrådsunderlag Harrsele-Floxen – Rundvik Samt Rundvik-Olofsfors del 2		18-04-23	ANWA

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
1.2.1-2018-451	Skolverket	Förslag till förändringar i vissa gymnasieprogram		18-04-05	ANTA
5.2.2-2018-455	Bydalens VA	Vattentäkt Årekommun	18-04-17	18-04-16	ANWA
5.2.2-2018-457	SVEVIA	Fortsatt täktverksamhet Bergsbyn 7:208 mfl Skellefteå kommun	18-04-13	18-04-06	ANWA
5.2.1-2018-460	Lst Jämtland	Fågelskyddsområde Skåarnja, Strömsunds Kommun	18-04-23	18-04-20	ANWA
5.2.2-2018-461	Ragunda kommun	Förslag detaljplan Kullsta 1:132 Kommun	18-04-10	18-04-16	ANWA
5.2.1-2018-462	Lst Jämtland	Förslag för bildande av naturreservat Finningsvalen, Åre kommun	18-04-17	18-04-16	ANWA
5.2.2-2018-466	Trafikverket	Anläggn./ombyggn, av väg 542 delen Vigge-Matfors, Sundsvalls kommun	18-05-02	18-04-25	ANWA
5.2.1-2018-468	Lst Västernorrland	Granskning Översiktplan Timrå kommun	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-471	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Suksijoki nr 1	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-472	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Vinsa nr 1	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-473	Lst Västernorrland	Berg- och moräntäkt Fannhus 3:6, Härjedalens kommun	18-04-23	18-04-20	ANWA
5.2.1-2018-477	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Gunnarn nr 36	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-478	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Airivaara nr 100	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-479	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Mattavaara nr 100	18-04-18	18-04-18	ANWA
5.2.1-2018-484	Lst Västernorrland	Solberg vindkraftpark i Ö-viks och Åsele Kommuner	18-04-30	18-05-08	ANWA
5.2.2-2018-492	Trafikverket	Väg 791 Krångfors, riskreducerande åtgärder, Skellefteå kommun	18-04-30	18-04-24	ANWA
1.2.1-2018-505	Sámediggi Norge	Förslag till etiske retningslinjer for samisk Helseforsning på samisk humant biologisk materiale	18-05-25	18-05-25	ANTA
5.2.2-2018-507	Mätteknik AB	Fortsatt och utvidgad bergtäkt inom Rätansbyn 1:1, Bergs kommun	18-04-20	18-04-19	ANWA
5.2.1-2018-508	Lst Norrbotten	BD regionala handlingsplan för grön infrastruktur		18-06-11	ANWA
5.2.1-2018-509	Lst Västernorrland	Virkeslagring med vattning, Torsboda, Timrå kommun	18-05-07	18-05-07	ANWA

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-510	Lst Västernorrland	Uppdatering Natura 2000-områden-Västernorrlands län	18-04-27	18-04-23	ANWA
5.2.2-2018-518	Kraftkonsult	Vädersäkring av Elnätet Pajala-Hiirenkangas		18-04-06	ANWA
5.2.1-2018-521	Miljö- och energidep	Ekologisk kompensation. Åtgärder för att Motverka nettoförluster av biologisk mångfald Och ekosysteintjänster, samtidigt som behovet Av markexploatering tillgodoses SOU 2017:34	18-10-04	18-10-12	ANWA
1.2.1-2018-523	Utbildningsdep	Betänkandet Med undervisningsskicklighet i Centrum – ett ramverk för lärares och rektorers Professionella utv. SOU 2018:17	18.06-29	18-07-26	ANTA
5.2.2-2018-532	Lst Västerbotten	Översiktplan för Nordmalings kommun	18-05-21	a.a	ANWA
5.2.2-2018-567	Formas	Forskningsagenda hållbart samhällsbyggande		18-05-04	ANWA
5.2.1-2018-587	Trafikverket	Anläggning av viltstängsel EU-Kopparnäs-Harrbäcken		18-04-23	ANWA
1.2.1-2018-588	Post- och telestyr.	Förslag föresrkfiter om ett kombinerat Urvalsförfarande för tillstånd attanvända Radiosändare i 700 MHzbandet		18-04-23	ANWA
5.2.2-2018-591	Trafikverket	Norbotniabanan genom Robertsfors kommun		18-05-14	ANWA
7.2.2-2018-595	Jordbruksverket	Förslag till ändring i SJVFS 2014:41 om direktstöd		18-04-18	INI
5.2.1-2018-599	Lst Norrbotten	Granskning av förslag till kommuntäckande Översiktsplan för Kiruna kommun	18-05-25	18-05-31	ANWA
7.2.1-2018-604	Jordbruksverket	Förkortat extra remissgång ang SJVFS 2016:19 Om företagsstöd, projektstöd och miljöinv. Samt Stöd för lokalt ledd utveckling	18-06-01	18-05-31	INI
5.2.1-2018—605	Lst Norrbotten	Granskning av fördjupad översiktsplan för Landsbygdscentra i Piteå kommun	18-05-14	a.a	ANWA
5.2.2-2018-608	Eolus Vind AB	Samråd ang vindkraftsanläggning på Holm-Sjöåsen, Ånge kommun	18-05-21	a.a	ANWA
5.2.2-2018-612	Naturvårdsverket	Esbosamråd gällande detaljplan för Rautuvaara industriområde och delgeneralplan För gruvområdet i Hamukainen, Kolari kommun, Finland	18-05-24	18-05-24	ANWA
5.2.2-2018-614	Sorsele kommun	Sorsele kommuns översiktpsplan			
5.2.1-2018-620	Lst Västernorrland	Remiss bergtäktBingsta 2:33 och 1:25 i Bergs komnnun	18-05-28	18-06-11	LRT
5.2.2-2018-720	EMKAS	Kvällträsk 1:5, 1:11 och Bomsjö 1:5		18-05-30	ANWA
5.2.1-2018-725	Lst Västerbotten	Fördjupad översiktsplan Sävar samhälle, Umeå kommun	18-06-29	18-07-03	ANWA

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-726	Lst Västernorrland	Ansökan om berg- och moräntäkt Lien 1:5, Ragunda kommun	18-06-07	18-06-11	BRTH
5.2.2-2018-729	Pajala kommun	Ansökan om bygglov för nätstation Käymäjärvi 1:14	18-05-23	18-05-18	ANWA
5.2.1-2018-730	Bergstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Sumassjön nr 1	18-06-12	18-06-12	ANWA
5.2.1-2018-738	Lst Västerbotten	Åtgärdsprogran flr hållbar utveckling och Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbotten		18-08-20	ANWA
5.2.2-2018-739	Trafikveret	Norrbotniabanan , delen mellan Dåva-Gryssjön	18-06-08	18-06-07	ANWA
5.2.1-2018-742	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Huornaisenvuoma nr 4	18-06-14	18-06-13	ANWA
5.2.1-2018-748	Bergsstaten	Ansökan orn undersökningstillstånd Paubäcken nr 102	18-06-15	18-06-14	LRT
5.2.1-2018-749	Lst Västernorrland	Fortsatt och utvidgad naturgrästäkt inom Holsta 1:75, 1:95 och 1: 80, Sollefteå kommun	18-06-21	18-07-03	ANWA
5.2.1-2018-752	Lst Västerbotten	Bergtäkt Råstrand 1:61 och 1:3, Sorsele kommun	18-06-04	18-06-04	ANWA
5.2.2-2018-754	Boliden Minerals AB	Tillstånd för ett nytt dagbrott i Liikavaara, Gällivare kommun	18-06-15	18-06-14	ANWA
5.2.1-2018-758	Trafikverket	Anläggningav bullerskyddsåtgärder och Viltstängsel E4 Åkroken-Rolfs, Kalix kommun	18-06-10	18-06-11	LRT
5.2.2-2018-759	Emcon	Finnselet1:38 Utlastningstillstånd		18-06-11	<lrt
5.2.1-2018-761	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Airijoki nr 100	18-06-19	18-06-19	LRT
5.2.1-2018-777	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Liikavaara nr 1049	18-06-22	18-06-21	BRTH
5.2.2-2018-778	Skellefteå kommun	Fördjupad översiktsplan Havsområdet, Skellefteå kommun	18-06-24	18-06-21	ANWA
4.2.1-2018-785	Kulturdepartementet	Betänkandet Konstnär – oavsett villkor SOU 2018:23		18-06-04	SUID
5.2.2-2018-789	Mätteknik	Ny bergtäkt Hudiksvallsbäk 14:63 och 13:6, Hudiksvalls kommun		18-06-19	LRT
5.2.2-2018-795	Mätteknik	Fortsatt och utvidgad bergtänkt inom Ås-Backen 2:19, 12:1 och Ås-Hov 1:7, Krokoms kommun		18-06-15	LRT
5.2.1-2018-809	Lst Västernorrland	Bergtäkt inom Österrede 1:61, Byn 3:4 och 3:26, Ragunda kommun	18-07-02	18-07-03	ANWA
5.2.1-2018-818	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd	18-07-02	18-07-03	ANWA

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
		Gimåfos nr1			
5.2.1-2018-821	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Aldersjön nr 1	18-07-02	18-07-03	ANWA
5.2.1-2018-823	Lst Västernorrland	Förlängd til för ianspråktaande/igångsättande Av miljötillståndet vid Holmsjöåsen vindkraft-Park, Ånge kommun	18-07-12	18-07-04	ANWA
5.2.2-2018-825	Miljötjänst i Norr	4 tillkommande vindkraftverk vid befintliga Anläggningen Fäbodliden, Vindelns kommun	18-07-06	18-07-043	ANWA
5.2.1-2018-833	Lst Västernorrland	Förlängd ingångsättningstid avs. berg- och Moräntäkt inom Höglunda 2:38, Ragunda kommun	18-07-11	18-07-04	ANWA
5.2.1-1018-874	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Torningsjön nr 4	18-07-16	18-07-04	ANWA
5.2.1-1018-892	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Storjuktan nr106	18-07-19	18-07-05	ANWA
5.2.2-2018-900	Trafikverket	Anläggning cykelväg väg 363 genom Haddingen, Umeå kommun	18-07-27	18-07-06	ANWA
5.2.2-2018-901	Trafikverket	Anläggning cykelväg väg 363 genom Hissjö, Umeå kommun	18-07-27	18-07-06	ANWA
5.2.1-1018-911	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Ytterberg nr 2	18-07-25	18-07-05	ANWA
5.2.1-2018-912	Näringsdep	Förslag till förordning om ändring av rådets Förordning vad gäller fiskerikontroll KOM (2018) 368	18-09-16	18-09-07	BRTH
5.2.2-2018-927	Umea universitet	Avgränsningssamråd Juktån Nedre, Umeälvens avrinningsområde	18-07-30	18-07-06	ANWA
5.2.1-2018-928	Skogsstyrelsen	Fördjupat utvärdering av Levande skogar (FU19)	18-09-05	18-09-05	STFO
5.2.1-2018-931	Skogsstyrelsen	Indikatorer för Levande skogar	18-09-20	18-09-20	STFO
5.2.2-2018-934	Naturvårdsverket	Samråd ang. flygrestriktioner i några Nationalparker	18-09-27	18-09-26	BRTH
1.2.1-2018-944	Kulturdep	Läsdelegationens betänkande; Barns- och ungas läsning – ett ansvar för hela Samhället SOU 2018:57	18-10-14	18-10-25	SUID
1.2.1-2018-950	Näringsdep	EU-kommissionsens förslag COm (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473	18-09-12	18-09-14	INI
5.2.1-2018-951	Region Norrbotten	Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030	18-09-28	18-10-08	INI
1.2.1-2018-953	Justitiedep	Brott mot förtroendevalda Ds 2018:29tt	18-10-02	18-09-20	PEEN
5.2.1-2018-962	Näringsdep	Betänkandet En utvecklad översiktsplanering Del 1: Att underlätta efterföljande planering SOU 2018:46	18-10-31	18-10-31	LRT
5.2.1-2018-973	Lst Västernorrland	Uppförande och drift av vindkraft,	18-09-03	18-08-28	BRTH

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
		Ollebacken, Strömsunds kommun			
5.2.2-2018-997	Mätteknik	Planerad fortsatt och utvidgad bergtäkt Guxås 2:2	18-08-24	18-08-20	LRT
5.2.1-2018-1004	Lst Jämtland	Förslag till beslut för Vårvsbergets Naturreservat	18-09-05	18-09-25	BRTH
5.2.1-2018-1005	Miljö- och energidep	Naturvårdsverkets skrivelse "Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge"	18-11-16	18-11-19	BRTH
5.2.2-2018-1008	Envigo AB	Förlängning av naturgrustäkt Gårdnäs 28:1 och Karlslund 2:1, Sollefteå kommun		18-09-19	LRT
5.2.1-2018-1012	Lst Västerbotten	Översiktplan för Vilhelmina kommun	18-09-28		
5.2.2-2018-1014	Strömsunds kommun	Täktverksamhet Risselås 1:194		18-08-21	BRTH
5.2.1-2018-1015	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Puolalaki nr 100	18-09-12	18-09-19	LRT
5.2.1-2018-1016	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Vathanvaara nr 102	18-09-13	18-08-31	BRTH
5.2.1-2018-1017	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Masugnsbyn 102	18-09-13	18-09-19	LRT
5.2.1-2018-1018	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Malånäset nr 101	18-09-14	18-09-04	BRTH
5.2.1-2018-1019	Umeå kommun	Exploatering gällande Stöcksjö 2:5 inom Riksintresse rennäring; flyttled	18-09-07	18-08-24	BRTH
5.2.1-2018-1048	Skellefteå kraft	Spänningshöjning mellan Tomasliden och Finnfors		18-09-19	ANWA
5.2.2-2018-1050	Pajala kommun	Ansökan om förhandsbesked för fritidshus Tärendö 16:1	18-09-11	18-09-19	LRT
5.2.1-2018-1063	Trafikverket	Ombyggnad av väg 364, etapp 3, delen V:a Hjoggböle-Lappvattnet, Skelleftea kommun	18-09-25	18-10-03	LRT
5.2.1-2018-1064	Trafikverket	Ombyggnad av väg 364, etapp 2, delen Långviken-Hjoggbölefors, Skelleftea kommun	18-09-25	18-10-03	LRT
5.2.1-2018-1065	Trafikverket	Ombyggnad av väg 364, etapp 1, delen Väg 774 - Långviken-Hjoggbölefors	18-09-25	18-10-03	LRT
5.2.1-2018-1073	Lst Västernorrland	Moräntäkt, Ösjö 1:23, Bräcke kommun	18-10-05	18-10-02	BRTH
5.2.2-2018-1088	Pajala kommun	Ansökan om bygglov för en kopplings-Station Narken 15:39	18-09-24	18-09-24	ANWA
5.2.1-2018-1093	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Pahtavaara	18-10-12	18-10-05	BRTH
7.2.2-2018-1096	Jordbruksverket	Förslag till ändring av SJVFS 2015:2 om	18-11-02	18-11-30	INI

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
		Ansökan för jordbrukarstöd			
5.2.1-2018-1105	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Björkdal nr 35	18-10-16	18-10-15	BRTH
5.2.1-2018-1107	Lst Västernorrland	Moräntäkt Vemdalens kyrkby 29:28	18-10-26	18-10-26	ANWA
5.2.1-2018-1110	Lst Västernorrland	Berg- och moräntäkt PiteKronopark	18-10-12	18-10-26	ANWA
5.2.2-2018-1111	WSP	Tillstånd för bergtäktsamt ny tillfartsväg i Timrå kommun	18-10-05	18-10-15	ANWA
5.2.1-2018-1128	Östersunds kommun	Bygglov förhandsbesked Hökbäck 1:16	18-10-19	18-10-19	LRT
5.2.2-2018-1131	Lycksele kommun	Översiktsplan för Lycksele kommun		18-11-22	LRT
5.2.1-2018-1138	Svenska kraftnät	Planerad ny 400 kV luftledning mellan Messaure i Jokkmokks kommun och Keminmaa i norra Finlnad		18-11-30	ANWA
5.2.1-2018-1145	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Kikkovararti nr 1	18-10-31	18-10-31	ANWA
5.2.1-2018-1146	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Rengarde nr 1	18-10-31	18-10-24	BRTH
5.2.2-2018-1150	Försvarsmakten	Samråd förändringar riksintressen för Totalförsvarets militära del, hela landet		18-11-15	LRT
5.2.1-2018-1147	Lst Västernorrland	Fördjupad översiktsplan Ömsköldsvik	18-10-31	18-11-01	LRT
5.2.2-2018-1154	Jordbruksverket	Förslag på ändring av SJVF föreskrifter och allmänna råd SJVFS 2015:25	18-10-26	18-11-14	INI
5.2.2-2018-1155	Jordbruksverket	Samråd – direktstödsföreskriften SJVFS 2014:41	18-10-26	a.a	INI
1.2.1-2018-1162	Skolverket	Ändring i föreskrifter om hantering och Genomförande av nationella prov SKOLFS 2013:19	18-11-05	18-10-19	ANTA
1.2.1-2018-1163	Skolverket	Ändring i föreskrifter om nationella prov läsåret 2018/2019	18-11-05	18-10-22	ANTA
1.2.1-2018-1164	Skolverket	Föreskrifter om nationella prov läsåret 2019/2020	18-11-05	18-10-22	ANTA
5.2.1-2018-1167	Lst Västerbotten	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, Åsele kommun	18-11-09	18-11-09	LRT
5.2.1-2018-1170	Trafikverket	Anlägggning av rastplats Granberget längs E4 Robertsfors kommun	18-10-25	18-10-24	BRTH
5.2.1-2018-1177	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Brännkammen	18-11-07	18-11-09	BRTH
5.2.1-2018-1178	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd	18-11-07	18-11-08	LRT

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
		Sörtjärn			
5.2.1-2018-1186	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Kankberg 1007	18-11-07	18-10-31	ANTA
5.2.1-2018-1209	Trafikverket	Anläggning av bullerskyddsåtgärder och Viltstängsel E4 Åkroken-Rolfs i Kalix kommun	18-11-23	18-11-14	BRTH
5.2.1-2018-1217	Lst Västernorrland	Ansökan om bergtäkt – Så i Åre kommun	18-11-15	18-11-14	BRTH
5.2.1-2018-1224	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Häbbersliden 1001	18-11-19	18-11-10	ANWA
5.2.2-2018-1225	Lst Norrbotten	Förlängd igångsättningstid för Etapp 3 Markbygden	18-12-07	18-11-15	LRT
5.2.1-2018-1227	Umeå kommun	Anmälan om avfallsverksamhet Stöcke 1:15		18-11-07	ANWA
5.2.1-1018-1251	Lst Jämtland	Fördjupad översiktsplan för Sandviken, Östersunds kommun	18-11-23	18-11-21	LRT
5.2.1-2018-1255	Lst Norrbotten	Vindkraftverk Hällberget	18-11-13	18-11-13	LRT
5.2.1-2018-1258	Lst Västernorrland	Förlängd igångsättningstid, Gåxsjö- Raftsjöhöjden Vindkraftpark	18-11-24	18-11-26	ANWA
5.2.1-2018-1261	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Airijoki nr 101	18-11-22	18-11-20	ANWA
5.2.1-2018-1262	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Airijoki nr 102	18-11-22	18-11-20	ANWA
5.2.1-2018-1263	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Airijoki nr 103	18-11-22	18-11-20	ANWA
5.2.2-2018-1347	Mätteknik	Fortsatt och utvidgad grustäkt inom fastigheten Nordanhån 1:3, Härjedalens kommun	18-11-25	18-11-27	BRTH
5.2.2-2018-1435	Mätteknik	Ny berg- och moräntäkt inom fastigheten Sollefteå Tängsta 6:37, Sollefteå kommun		18-11-29	BRTH
5.2.2-2018-1438	Trafikverket	Anläggning av Norrbotniabanan, jvgsplan 05, delen mellan Ytterbyn och Granbodarna i Skellefteå kommun	18-11-28	18-12-18	BRTH
5.2.2-2018-1439	Skellefteå kommun	Fördjupad översiktsplan för Skellefteås landsbygder	18-12-27		
5.2.2-2018-1440	Krokoms kommun	Grannehörande – bygglov för nybyggnad av Fritidshus Gravbränna 1:25	18-12-04	18-12-03	ANWA
5.2.2-2018-1442	Miljötjänst Nord AB	Flytt av odling Ankarsund, Storumans kommun		18-12-20	LRT
5.2.2-2018-1448	Mätteknik AB	Fortsatt bergtäkt inom fastigheten Västerhångsta 6:161, Ånge kommun		18-12-10	BRTH
5.2.2-2018-1449	Sorsele kommun	Fördjupat översiktsplan Ammarnäs			
5.2.1-208-1454	Lst Västernorrland	Vindkraftpark Storhöjden etapp 2	18-12-20	18-12-20	LRT

Dnr	Från	Ärende	Svar Senast	Exp	Handl
5.2.1-2018-1459	Lst Västernorrland	Naturgrustäkt Björna-Långviken 1:18, Önsköldsviks kommun	18-12-17	18-12-13	BRTH
5.2.2-2018-1480	Pajala kommun	Ansökan om bygglov och strandskyddsdispens för fritidshus Anttis 7:13	18-12-10	18-12-10	ANWA
5.2.1-2018-1484	Sundsvalls kommun	Bygglov Nybyggnad av transformatorstation Sillre 8:1	18-12-10	18-12-10	BRTH
5.2.1-2018-1488	Svea hovrätt	Pauträsk vindkraftspark i Storuman och Vilhelmina kommun	18-12-04	18-12-14	LRT
5.2.1-2018-1489	Svea hovrätt	Etablering av gruppstation för vindkraft vid Norrbäck, Lycksele kommun	18-12-04	18-12-14	LRT
5.2.1-2018-1502	Skogsstyrelsen	Förslag till ändring 29 § skogsvårdslagen		18-12-20	STFO
5.2.2-2018-1516	Bergsstaten	Ansökan om undersökningstillstånd Sandberget 400		18-12-20	ANWA
5.2.1-2018-15321	Mätteknik AB	Berg och moräntäkt Ådalsliden –Forsås 1:33		18-12-18	BRTH

§ 14

INBJUDNINGAR

Anmälda till styrelsen den 23 -24 januari 2019

Dnr	Ärende	Beslut
	Urfolkskonstnärsresidenset/Tomas Colbengtsson Urfolksspår- vernissage 2019-05-24—25 i Granö	
	Miljöpartiet Seminarium "Vem bestämmer över marken?" 2019-01-24 i Stockholm	S Mikaelsson

MEDDELANDEN

Anmälda till styrelsen den 23 -24 januari 2019

Dnr	Ärende
	Kulturdepartementet. Regeringsbeslut Till Stiftelsen Àjtte. Villkor för statens bidrag till Stiftelsen Ájtte, svenskt fjäll och samemuseum fr om 2019
	Sámediggi. Pressmeddelanden; Samiskt språkcentrum ger språkspel i julklapp till alla
1.6.1-2018-7	Det kongelige kommunal- och moderniseringsdepartement Protokoll från möte 28 november 2018 mellan ministrarna med ansvar för samiske spörsmål och sametingspresidenterna i Finland, Norge och Sverige
1.3.7-2018-1613	Finansdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-18 Till länsstyrelserna. Regleringsbrev för bå 2019
	Kulturdepartementet. Regeringsbeslut 2018-12-20 Regleringsbrev för bå 2019 avseende Sametinget
	Kulturdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-20 Till Länsstyrelsen i Stockholms län Regleringsbrev för bå 2019
	Kulturdepartementet. Regeringsbeslut2018-12-20 Till Riksantikvarieämbetet. .Regleringsbrev för bå 2019
	Kulturdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Statens kulturråd Regleringsbrev för bå 2019
	Miljö- och energidepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Statens energimyndighet . Regleringsbrev för bå 2019
	Näringsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och Samhällsbyggande. Regleringsbrev för bå 2019
	Näringsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Naturvårdsverket. Regleringsbrev för bå 2019
	Närimgsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Skogsstyrelsen. Regleringsbrev för bå 2019
	Näringsldepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Statens jordbruksverk. Regleringsbrev för bå 2019
	Näringsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Tillväxtverket Regleringsbrev för bå 2019
	Socialdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Folkhälsomyndigheten . Regleringsbrev för bå 2019
	Socialdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Socialstyrelsen . Regleringsbrev för bå 2019
	Utbildningsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Sameskolstyrelsen. Regleringsbrev för bå 2019
	Utbildningsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Statens skolinspektion Regleringsbrev för bå 2019
	Utbildningsdepartementet Regeringsbeslut 2018-12-21 Till Statens skolverk Regleringsbrev för bå 2019

1:1

§15.2

M629

SÁMEDIGGI
SAMETINGET
Inkl/Bdat 2017 -10- 04
1.1.8-2017-1269

Regionarbetet – en möjlighet för ökat samiskt självbestämmande

Under den gångna mandatperioden har det i Sverige skett ett omfattande arbete med etablering av nya regioner eller s.k. "storregioner". Under 2016 träffade Sametingets styrelse civilminister Ardalan Shekarabi och diskuterade i korthet Sametingets roll i en regionreform – men därefter föll regionreformen och inget mer hände.

Etableringen av storregion i norra Sverige föll på mållinjen, då det saknade nog stort politiskt stöd. Samtidigt är det mycket sannolikt att en ny regionreform kommer att utarbetas någon gång inom en överskådlig framtid, oavsett vilket block som regerar i riksdagen framöver, då de problem som landstingen dras med inte är lösta. Ett förslag som legat på bordet är att etablera regionparlament med mer långtgående befogenheter över regionala frågor än landstingen haft historiskt – alltså ett stärkande av regionalt politiskt självstyre. Om något sådant skulle ske landar Sametinget i ett märkligt gränsland, då även vi eftersträvar en ökad grad av självbestämmande, i frågor som i många fall är centrerade kring norra Sverige. Därför är det av stor vikt att vi vid nästa tillfälle som regionreform kommer på tal involverar oss i processen direkt när den börjar igen.

Därför yrkar jag att:

> ... Sametinget eftersträvar att delta direkt i arbetet med nya regioner, när arbete med nya regioner åter aktualiseras i svensk politik, med syftet att öka samiskt självbestämmande i Sverige.

Oscar Sedholm, Jakt- och Fiskesamerna

Oscar Sedholm

M537 Dnr: 1.1.8.-2018-768 § 15.3

SÁMEDIGGI SAMETINGET
Inkl. 2018 -05- 24
Bodfi Dnr: 1.1.8.2018.768

Motion Oppositionsråd

Sametingets opposition vill ha ett eget råd för att kunna ta del av styrelsens beslut och arbeta med oppositionspolitik.För att detta skall fungera på bästa sätt bör oppositionen välja samtliga ledamöter som ingår i rådet.

Huvudsyftet med oppositionsrådet är att Sametingets opposition skall kunna samarbeta mer effektivt och ha, om inte likvärdiga kommunikationsytor som det styrandeblocket, ha en mer jämlik möjlighet att förbereda sig inför plenum. Styrelsen träffas regelbundet och kan där ta kontakt och förankra framtida politik hos de partier som är representerade. Oppositionen behöver samma möjlighet till att träffas regelbundet, förankra politik och inhämta den kunskap som behövs för att ta bra beslut. Det är en demokratisk angelägenhet att samtliga partier har någorlunda likvärdiga möjligheter.

Vi vill att oppositionen ges fria händer att spendera budgetposten efter behov, kontroll görs genom att plenum antar rambudget där oppositionsrådets budget ingår. På så sätt finns ett tak för hur mycket som kan spenderas.

Vi föreslår Sametinget besluta

1. Att ett oppositionsråd skall inrättas omgående.
2. Att oppositionsrådet endast skall innehålla oppositionens representanter.
3. Att en ledamot och ersättare väljs från varje oppositionsparti eller efter varje oppositionspartis önskan.

Motionärer:

Mijjen Geajnoe

Jorkka Jeeh
Jokk-och fiskesameman

LPSS

Aslak-Paul Kuhmunen

M 538, Dnr: 1.1.8.-2018-771

§ 15.4

LANDSPARTIET
svenska samer

MOTION TILL SAMETINGET

Saadteskenjuana 24 maj 2018

Torkel Stångberg

Landspartiet Svenska Samer

Motion gällande utbildning av sametingets ledamöter i lagstiftningsförfarandet enligt svensk rätt, samt folkrättsliga begrepp och principer.

Sedan antaget av urfolksdeklarationen 2007 har en rad större lagstiftningsåtgärder föreslagits, som innebär ett utökat inflytande av samerna i egenskap av urfolk.

När Sametingsledamöter, inkl. ersättare informeras och deltar vid förhandlingar, samråd remissvar etc. så är de rättsliga begreppen väldigt många och de har oftast olika betydelser beroende på vilken tolkning av begreppen man kommit i kontakt med.

Detta framkommer framförallt i debatter i Sametingets plenum, att olika begrepp används och att tolkningen av dessa inte alltid är i konsensus. Som nyinvald ledamot, eller ersättare kan det vara svårt att sätta sig in i alla de begrepp och lagtermer som används. Tillämpning och synsätt ändras också över tid genom ändrade politiska beslut och rättsfall.

Därför yrkar jag:

- Att Sametinget beslutar att samtliga ledamöter och ersättare, vid 2 tillfällen under varje mandatperiod utbildas gemensamt i hur lagstiftningsförfarandet enligt svensk rätt fungerar.

- Att Sametinget beslutar att samtliga ledamöter och ersättare, vid 2 tillfällen under varje mandatperiod utbildas gemensamt om tillämpning, begrepp och principer enligt folkrätt och urfolksrätt.

Dag som ovan

Torkel Stångberg

Torkel Stångberg

§ 16

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

Fastställd av plenum datum

Alkohol- och drogpolicy för de förtroendevalda

Detta dokument beskriver hur Sametinget ska uppnå en alkohol- och drogfri miljö för Sametingets förtroendevalda (Dnr 1.3.5-2018-753).

ALKOHOL OCH DROGPOLICY

Inledning

Sametingets plenum har bifallit en motion om att införa en alkohol- och drogpolicy[1].

Denna policy gäller för samtliga förtroendevalda, både ordinarie och ersättare. Den gäller även för de av Sametinget inbjudna gäster eller de personer som deltar på sammanträden eller besöker Sametingets arbetsplatser.

Syfte

Syftet med policyn är att eftersträva och bidra till en god arbetsmiljö för de förtroendevalda inom Sametinget. Arbetsmiljölagen omfattar dock inte förtroendevalda oavsett om uppdraget är ett fritidsuppdrag eller ett heltidsuppdrag. Policyn ska även göra det tydligt hur Sametinget ställer sig till att bruka alkohol och droger.

Till alkohol och droger räknas även dopingpreparat och läkemedel som brukas i annat syfte än medicinskt.

Representation

Vid representation följer de förtroendevalda Sametingets riktlinjer för representation, gåvor mm vid Sametinget. Vid representation ska det alltid finnas alkoholfria alternativ och ingen ska behöva förklara sitt val att avstå från alkohol.
Ansvarig politiker dvs den som står för inbjudan beslutar om alkohol skall serveras.

Intern representation
Intern representation riktar sig till Sametingets egen verksamhet i samband med till exempel möten i plenum, styrelse och nämnder. Sametinget bekostar inte alkohol vid intern representation.

Vid högtidligheter som plenums invigning och sista plenumet för mandatperioden, Samiskt parlamentariskt råd, Parlamentarikerkonferenser och jubileer et cetera kan Sametinget servera och bekosta vin eller starköl som måltidsdryck. Starksprit ska dock inte förekomma.

Extern representation
Extern representation riktar sig utåt där syftet är att inleda och utveckla relationer som är viktiga för Sametingets verksamhet.

Sametinget kan servera och bekosta vin eller starköl som måltidsdryck när Sametinget är värd för gäster och där sedvänja och kutym föranleder det. Starksprit ska dock inte förekomma.

Ansvar

Alla förtroendevalda samt de som deltar på sametingets uppdrag ska vara nyktra och drogfria när de tjänstgör för Sametinget vid exempelvis möten ,representationsmiddagar eller andra uppdrag.

[1] Sametinget i plenum, behandling av motion 519, 2018-02-07—09 § 8.8.

Cujuhus/adress
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA

Telefovdna/telefon
0980 - 780 30 (växel)

Fáksa/telefax
0980 - 780 31

Org.nr.: 202100-4573

Det är alltid sittande ordförande som har ansvar att ingripa och vidta lämpliga åtgärder om någon person uppträder alkohol- eller drogpåverkad vid möten som arrangeras av Sametinget.

Rutiner för vilka åtgärder som skall vidtas samt hur detta skall genomföras skall upprättas och medfölja policyn som bilaga.

Sametingets gäster

Sametingets inbjudna gäster ska vid behov informeras om alkohol- och drogpolicyn.

Cujuhus/adress
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA

Telefovdna/telefon
0980 - 780 30 (växel)

Fáksa/telefax
0980 - 780 31

Org.nr.: 202100-4573

§17

Dnr 1.2.8-2018-1436

Projektplan – Underlag Forskningspolitiskt handlingsprogram

Uppdrag och syfte

Styrelsen har den 11 oktober 2018 beslutat att ta fram ett förslag till forskningspolitiskt handlingsprogram. Syftet är att utreda hur Sametinget ska förhålla sig till forskningsverksamhet som innefattar samiska intresseområden. Det syftar även till att utforma ett förslag på hur ett sådant inflytande kan se ut.

Budget

Budget fördelas enligt nedan

Kostnader

Kostnad extern utredare	270 tkr
Tryckkostnader samt adm.	60 tkr
Referensgrupp	30 tkr
Totalt	360 tkr

Tidplan

Uppdraget initieras i december 2018 och delrapporternas senast den 31 mars 2018. Slutrapportering sker senast 30 juni 2019.

Organisation

Uppdragets organisation består av:

- Styrgrupp
- Projektledning
- Referensgrupp
- Extern konsult

Uppdraget genomförs genom att Sametinget upphandlar extern konsult för rapportskrivning samt förslag till handlingsprogram.

Styrgruppen

- Styrgruppen (styrelsen) har det yttersta ansvaret för uppdraget. Styrelsen tar ställning till slutresultatet och överlämnar detta till plenum för beslut.

Projektledning

Projektledning är kanslichef. Projektledningen ansvarar för och

- säkerställer tillgången på resurser
- följer och stödjer arbetet
- informerar styrelsen om arbetet
- tillsätter referensgrupp

Referensgruppen

Referensgruppen är rådgivande till den externa resursen och tillsätts av projektledning.

Referensgruppen består av samiska organisationer, personer med fackkunskaper och erfarenheter inom området.

Genomförande

Delarbeten:

1)Kartläggning

Nutida och historisk problemskrivning, ramverk, internationellt perspektiv på forskning om Urfolk och Urfolksstrategier för inflytande i forskningsverksamhet.

2)Presentation av kartläggning

2.1)Bakgrund

Beskrivning av situation angående forskning om samer och andra urfolk. Bland annat maktstrukturer i samhället och frågan om samiskt inflytande i forskning som berör samer.

2.2) Ramverk och styrdokument

Sametingets uppdrag, politiska beslut och handlingsprogram.

Relevant nationell och internationell lagstiftning (exempelvis urfolk, minoriteter, forskning, universitet, folkrätt).

Reglemente, normer och ideal angående forskning.

2.3) Internationella erfarenheter

Olika exempel på hur urfolk har skapat inflytande över forskning som berör dem. Denna del kommer innefatta möten och samtal med nyckelpersoner som arbetar med Urfolks inflytande i forskning.

3)Analys av och förslag på rimlig lösning i Sápmi

3.1) Analys

Exempel som vi kan inspireras av och ta lärdom av. Vilka fördelar och nackdelar samt skillnader och likheter har de olika systemen?

Utvärdera vilka delar som är applicerbara och genomförbara i Sápmi. Hur harmoniserar olika reglementen, lagstiftningar, uppdrag, handlingsprogram, den fria och oberoende forskningen, forskningens kvalitetssäkring med forskningsetik gällande forskning med Urfolk, Urfolksmetoder och det tilltänkta Forskningspolitiska handlingsprogrammet?

3.2) Förslag
Förslag på Sametingets förhållningssätt till forskningsverksamhet som innefattar samer och Sápmi. Förslag på samiskt inflytande i forskningsverksamhet som innefattar samer och Sápmi.

§ 18

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

KLIMATSTRATEGI

Sametingets politiska ställningstagande

UTKAST

Klimatstrategin- Sametingets politiska ställningstagande har utarbetats under 2018 och antogs av plenum samlat i xxx 2019-xx-xx

Foton: Marie Enoksson, Kristina Hotti, Anne Walkeapää

www.sametinget.se/klimat

© Sametinget 2019

Innehållsförteckning

Syfte 4
Inledning 4
Nationella och internationella mål 5
Samiska landskapsperspektivet 6
Hållbara samisk näring och kultur 7
Sametingets roll/uppgift 8
Sametingets handlingsplan för klimatanpassning 9
Vision och mål 10
Åtgärder 11
Ökad flexibilitet 12
Kunskapsförmedling 13
Krisberedskap 15
Omvärldsbevakning 15

Syfte

Klimatstrategin anger Sametingets inriktning i arbetet med klimatfrågor. Strategin ska ses som ett politiskt ställningstagande samtidigt som den utgör ramen för och vägleder Sametingets arbete med handlingsplanen för klimatanpassning.

Det finns ett stort allvar inför de förändringar i väder och klimat som upplevs, men även av optimism och framtidstro. Den samiska kulturen har genom historien överlevt genom anpassning. Därför är det många som har en tilltro till att anpassningen kommer att fungera även i nuvarande situation.

Inledning

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. FN:s klimatpanel IPCC beskriver tydligt att atmosfär och hav värms upp, att mängden snö och is minskar och att havsnivån höjs.[1] Det krävs både utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder för att bromsa och möta förändringarna. Vi påverkas indirekt av vad som händer globalt. Utsläpp orsakade av människor kommer att fortsätta påverka atmosfärens sammansättning och därmed klimatet under lång tid framöver. Klimatet är inte enbart en miljöfråga, att förstå hur olika förändringar interagerar och vad de betyder kräver en helhetssyn. Vilket också innebär att det är även en social, ekonomisk och säkerhetspolitisk fråga. Om uppvärmningen ska begränsas till 1,5 grader (enligt Parisavtalet) måste det ske långtgående förändringar ur alla samhällsperspektiv. Det viktigaste är dock att förbrukningen av fossila bränslen minskas kraftigt så snart som möjligt. Dessutom bör resursanvändningen generellt effektiviseras, speciellt när det gäller energikrävande material som metaller och cement. Utsläppsintensiva verksamheter bör undvikas eller minskas.

Sammantaget beror konsekvenserna av klimatförändringar för ett samhälle dels på de direkta klimateffekterna, dels på hur omvärlden drabbas. På bägge punkter är förmågan att anpassa sig till en förändring och förmågan att skydda sig mot negativa effekter viktig. Många gånger, även inom de samiska näringarna och den samiska kulturen, kan det behövas nya arbetssätt och utveckling av nya förhållningssätt för att hantera de utmaningar som uppstår. Klimatanpassning innebär åtgärder för att

[1] https://www.ipcc.ch/sr15/

anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan märker av och de som vi inte kan förhindra i framtiden. Klimatanpassning är inte detsamma som åtgärder för att minska klimatförändringar. Visserligen krävs insatser för att minska utsläpp etc., men även om dessa nödvändiga utsläppsminskningar kommer till stånd kan vi inte helt förhindra klimatförändringar. Anpassning till den klimatförändring som inte längre kan undvikas är ett nödvändigt komplement till arbetet med minskade utsläpp.

Det har blivit varmare vilket märks genom bland annat fler extremväder, höjda havsnivåer och krympande havsis i Arktis. Sommaren år 2018 med extrem värme, extrem torka och extrema temperaturer på norra halvklotet hänger ihop med att den globala temperaturen har ökat. I Arktis förväntas uppvärmningen bli två till tre gånger högre än genomsnittet.

Världens urfolk påverkas allvarligt av klimatförändringarna eftersom deras kulturer och ekonomiska överlevnad är direkt beroende av naturen. Urfolkens traditionella kunskap kommer att vara en nyckelfaktor för att möta de globala utmaningarna. De saknar ofta resurser för att anpassa sig till förändringarna och riskerar att hamna i en mycket utsatt situation. Denna risk är en realitet även för samerna. Vi konstaterar därför att det finns ett stort behov av insatser för klimatanpassning som möter de samiska behoven.

Nationella och internationella mål

Regeringens vision för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och tillvarata möjligheter. Myndigheterna har en viktig roll vad det gäller att initiera, stödja och följa upp klimatanpassningsarbetet inom sitt ansvarsområde.

Sametingets strategi är kopplad till de nationella miljökvalitetsmålen och speciellt till målet om storslagen fjällmiljö. Andra miljökvalitetsmål som den samiska traditionella kunskapen de samiska näringarna och den samiska kulturen bidrar till är:
"Levande skogar",
"Myllrande våtmarker",
"Ett rikt växt- och djurliv" samt
"Levande sjöar och vattendrag".

Sametinget har föreslagit ett etappmål om traditionell kunskap (samisk kunskap) i miljömålssystemet.

Arbetet har också en tydlig koppling till de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030, som antagits av FN.[2] Sametingets holistiska synsätt och strävan för en mer långsiktigt hållbar förvaltning av naturresurserna bidrar till målen:
"Rent vatten och sanitet",
"Hållbara städer och samhällen",
"Hållbar konsumtion och produktion",
"Bekämpa klimatförändringen" och
"Ekosystem och biologisk mångfald".
De globala hållbarhetsmålen som ska vara uppfyllda senast 2030 och stärker

[2] UNDP United Nations Development Programme (UNDP), www.globalamalen.se

samernas förutsättningar i Sverige är:
"Ingen fattigdom",
"Ingen hunger",
"Hälsa och välbefinnande",
"God utbildning för alla",
"Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt",
"Minskad ojämlikhet" och
"Fredliga och inkluderande samhällen".

Klimatstrategin har även synergier med Sveriges genomförande av FN:s konvention om biologisk mångfald, särskilt artikel 8j och 10c om traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk kopplat till biologisk mångfald samt Aichimålen. Sverige ska ha en ledande roll i erkännandet av traditionell kunskap och urfolks rättigheter (prop. 2013/14:141) för uppfyllandet av Aichimål 18.

Samiska landskapsperspektivet

I den samiska traditionen har man under lång tid och på ett speciellt sätt förhållit sig till landskapet. Det är det samiska kulturlandskapet som har styrt användningen. Kunnandet om landskapet ingår i den traditionella samiska kunskapen – árbediehtu – som beskriver kunskap både som information och som process och som förtydligar olika sätt att erhålla eller tillskansa sig kunskap.

För samerna är traditionell kunskap inte ett koncept - det är ett sätt att leva. Samerna har sedan urminnes tider bildat relationer baserade på observationer och interaktioner med växt- och djurliv, vattensystem, mark och väder.

Man kan säga att i det samiska landskapsperspektivet ryms en grön infrastruktur, biologisk mångfald och olika ekosystemtjänster.

I det samiska landskapsperspektivet hänger naturen och det naturen levererar intimt ihop med människan och hennes sociala och kulturella sammanhang. Människan, naturen och landskapet utgör en odelbar helhet vilket förklarar det holistiska synsätt samer ofta har.

I det samiska landskapet behövs varje del vid sitt speciella tillfälle. Renskötseln och renen har sina platser beroende av årstid och årets speciella förutsättningar. Familj, vänner och släktingar har sina platser där man träffas, bor och umgås och vissa platser bär historien och kulturarvet från tidigare generationer.

När vi gemensamt behöver göra ingrepp i och förändra landskapet förändrar vi inte bara marken på platsen utan hela sammanhanget för de som berörs. Därför måste ett ingrepp vara väl grundat, ske med försiktighet och lämna ett begripligt sammanhang så att de som påverkas kan känna att helheten bevaras.

Det finns en grundläggande koppling mellan språk och traditionell kunskap i samband med biologisk mångfald. Förlust av biologisk mångfald och förstörelse av ekosystem innebär att relaterade språk och kunskaper försvinner. Samiskans ordrikedom när det gäller att exempelvis beskriva naturens utseende och olika sorters snö illustrerar hur sammankopplade språk, kultur och natur är. Språket är något av det mest centrala vid överföring och bevarande av árbediehtu. Därför är det viktigt att i brukandet av naturresurserna och förvaltandet av biologisk mångfald även beakta det samiska språket.

När vi pratar om det samiska landskapet handlar det om en helhetssyn baserad på ett samiskt levnadsätt utifrån samisk kultur och samiska näringar (renskötseln, jakt och fiske, samisk turism, slöjd m.m). Även språket, jojken och religionen blir då centrala i synsättet.

Ur ett samiskt perspektiv är alla frågor miljöfrågor och natur går inte att skilja från kultur. I det ryms en grön infrastruktur, biologisk mångfald och olika ekosystemtjänster. Det är viktigt att ekosystemen och de tjänster de ger oss även fungerar vid klimatförändringar och dess effekt på miljön. Människan och miljön ska betraktas och behandlas holistiskt, de hör ihop och kan inte särskiljas från varandra.

Hållbara samiska näringar och kultur

Ett ekologiskt, bärkraftigt och uthålligt samiskt närings- och samhällsliv är en avgörande förutsättning för att bevara fjäll- och skogsområdets höga miljö- och kulturvärden och biologiska mångfald.

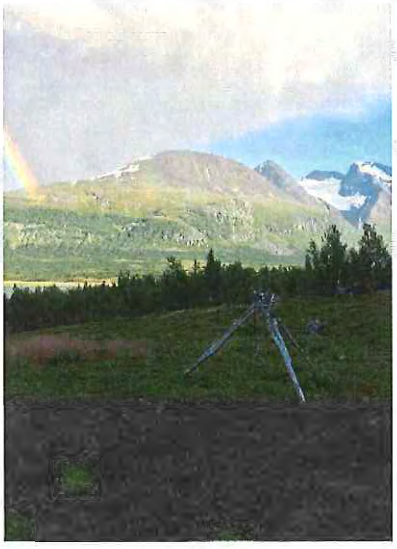
Renskötseln har genom historien varit en naturlig del av ekosystemet i skogs- och fjällandskapet och en förutsättning för att bevara områdets karaktär av brukat landskap och mångfald i växtsamhället. Renskötseln har stor betydelse som indikator för naturmiljön och biologisk mångfald.

Anpassning till föränderliga förhållanden är och har under lång tid varit ett av renskötselns utmärkande drag.

I samband med klimatförändringar sker stora förändringar av lokal och regional karaktär med en ökad efterfrågan på naturresurser. Sametinget betraktar därför anpassningen inte enbart till föränderliga väder- och betesförhållanden utan till en mängd av påverkansprocesser.

Att parera klimatförändringen i sig är ett stort hot men ett större hot är att samtidigt kunna parera fragmenteringen av och förlusten av marker till följd av olika exploateringar. Att omsätta olika separata klimatstrategier i praktiken blir allt svårare.

De samiska näringarna och speciellt rennäringens förutsättningar för klimatanpassning måste förstås i ett sammanhang och med hänsyn till de sammanlagda effekterna från olika påverkansfaktorer.

Sametingets roll och uppgifter

Sametingets åtgärder för att anpassa samiskt näringsliv och samisk kultur till ett förändrat klimat syftar till stärka hållbarheten genom att utgå från en helhetssyn som tar hänsyn till samtliga aspekter som påverkar näringarnas och kulturens förmåga att anpassa sig i olika sammanhang.

Det övergripande målet för Sametinget enligt sametingslagen (1992:1433) är att verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. En av Sametingets huvuduppgifter är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid nyttjande av mark och vatten.

Regeringens vision att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringarna tillsammans med de nationella energimålen möter utmaningar. Produktionen av förnybar energi och den påverkan som den har på samiskt närings- och samhällsliv samt natur-och kulturmiljövärden genererar ofta en intressekonflikt då utbyggnaden i många fall sker där samisk markanvändning förekommer.

Sametinget ska se till att samiska rättigheter respekteras och att samiska näringar och samisk kultur inte påverkas negativt. Sametingets roll i olika planeringsprocesser behöver förstärkas och Sametinget och berörda samer måste på ett tydligare sätt få medverka i beslut som rör klimatförändring, klimatanpassning samt i olika utbyggnader och exploateringar som sker i renskötselområdet.

Vad gäller specifikt markexploateringar eller energiproduktion hänvisar Sametinget till Sametingets syn på vindkraft i Sápmi[3] samt Sametingets syn på gruvor och mineraler i Sápmi[4].

Miljö- och klimatfrågor är utspridda på flera myndigheter med utpekat ansvar för särskilda sektorer som hav och vatten, samhällsplanering, jordbruk, skog, djur och natur. Sametinget arbetar med samtliga frågor och bevakar dessutom ett stort geografiskt område. Vi har ett helhetsperspektiv som många saknar. Vi behöver samla den kunskap som finns, tillgängliggöra den och bli bättre på att förklara på vilket sätt vi samer kan vara vägvisare för den nya tiden och ett hållbart samhälle. Sametinget behöver kommunicera med många olika aktörer för att sprida kunskap och för en enhetlig syn, både internt i det samiska samhället och externt i det svenska samhället.

Sametingets handlingsplan för klimatanpassning

Sametinget har under 2016 tagit fram en handlingsplan för klimatanpassning[5]. Fokus ligger på samiska näringar och samisk kultur som Sametinget har i uppdrag att främja. I handlingsplanen har Sametinget identifierat och prioriterat anpassningsåtgärder som Sametinget har rådighet över eller kan påverka. Handlingsplanen utgör stöd i beslut och planering så att Sametinget kan arbeta förebyggande.

Handlingsplanen för klimatanpassning tar sin utgångspunkt i Sametingets Livsmiljöprogram Eallinbiras/ Iellembirás/ Jielemen bijre[6]. Handlingsplanen formulerades utifrån aktuell forskning, litteraturstudier samt ett flertal samtal och intervjuer med samer, många av dem renskötare. En betydande del av arbetet var att samla kunskap, praktisk erfarenhet om klimatförändringarnas påverkan på samiska näringar och den samiska kulturen samt att belysa möjligheter genom intervjuer, enkäter och samtal.

Sametinget är skyldig enligt förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete att arbeta med klimatanpassning. Sametinget ska inom sitt ansvarsområde och inom ramen för sina uppdrag initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning. En årlig utvärdering ska redovisas till SMHI och minst vart femte år ska en klimat- och sårbarhetsanalys samt handlingsplan uppdateras.

[3] https://www.sametinget.se/vindkraftpolicy
[4] https://www.sametinget.se/gruvpolicy
[5] https://www.sametinget.se/112462

[6] Sametingets livsmiljöprogram Eallinbiras, antaget av Sametingets plenum 2009-02-19

Vision och mål

Klimatstrategins vision tar sikte på en livskraftig och hållbar samisk livsmiljö där vi önskar att leva i ett livskraftigt Sápmi som är rotat i både en bärkraftig natur och en levande samisk kultur. Människan och naturen ska ha en långsiktig förmåga att förnya sig och hållbart vidareutvecklas även i tider av förändringar. Både natur och kultur i Sápmi ska upplevas som berikande för omvärlden[7]. Sametinget har formulerat tre delmål som ska bidra till att uppnå visionen.

De tre delmålen är:

Ealli eallinbiras – en bärkaftig livsmiljö	*Árbevirolas máhtu (trad. kunskap)*	*Dássálas ovdanahttin (balanserad utveckling)*
Målet innebär att nyttjandet av mark och vatten ska vara i balans, utan att naturen utarmas. Natur- och miljöskyddet måste ges hög prioritet i samhällsplaneringen.	*Målet innebär ett stark och livskraftig árbediehtu. Genom att integrera árbediehtu på alla samhällsnivåer skapas ett samhälle som genomsyras av vår samiska tanketradition och berikar samhället rörande t.ex. hållbarhet och biologisk mångfald.*	*Målet innebär att traditionell och vetenskaplig kunskap likställs och kombineras med nya erfarenheter för att vidareutvecklas.*

[7] Sametingets livsmiljöprogram Eallinbiras, antaget av Sametingets plenum 2009-02-19

Åtgärder

Samerna utövar i dagsläget nästan inget inflytande över land, vatten och naturresurser i de samiska områdena. Ett samiskt självbestämmande skulle kunna lösa många av de utmaningar och behov som finns och ge bättre förutsättningar för klimatanpassning. Hur samisk markanvändning/samiska näringar kommer att påverkas av förändringar i klimat och väderförhållanden kommer till stor del att vara beroende av andra faktorer som exempelvis rovdjurspolitik, konkurrerande markanvändning och lagstiftning. Hur dessa faktorer samverkar med klimatförändringarna och vilka effekterna blir varierar beroende på lokala förutsättningar. Om markerna var oexploaterade hade renskötseln kunnat anpassa sig till det förändrade klimatet.

Handlingsutrymmet begränsas idag av socio-politiska strukturer och lagstiftning där den enskilda samen har mycket litet inflytande. I förlängningen begränsas även renskötselns anpassningsförmåga till ett förändrat klimat. Det kan till och med vara så att det begränsade handlingsutrymmet har betydligt större inverkan än klimatförändringen i sig. En av grundförutsättningarna för markanvändning/samiska näringar att klara en omställning till ett förändrat klimat är att handlingsutrymmet ökar och att lagstiftning och beslutsprocesser tar större hänsyn. Samisk markanvändning/samiska näringar kommer att vara beroende av ett aktivt statligt arbete för att få till stånd förändringar i lagstiftning och beslutsprocesser som ökar möjligheterna till anpassning och minskar den samiska markanvändningens sårbarhet.

Forskningens ***rekommendationer är tydliga*** *om vilka åtgärder som är viktiga för att möta ett förändrat klimat. Det krävs* ***aktiva politiska beslut*** *och* ***förändring av lagstiftningen*** *för att stärka samiska näringar och den samiska kulturen i ett ändrat klimat. Det krävs också* ***ökat inflytande samt hänsyn*** *till samiska näringar och den samiska kulturen i samråd och beslutsprocesser.*

För att öka sina möjligheter till anpassning kan det handla om att påverka och samverka med varandra och med andra aktörer för att hitta konstruktiva samarbeten.

Forskningen lyfter fram att konkurrerande markanvändning är en av de faktorer som har störst betydelse för renskötseln och att det även kommer att ha stor betydelse för effekterna av ett förändrat klimat. I rapporteringen från FN:s klimatpanel konstateras att skydd av betesmark kommer att vara mycket viktigt för renskötselns möjligheter för att klara anpassningen till ett förändrat klimat.

Sametinget anser att det är viktigt att områden för vår kultur och våra näringar skyddas mot ingrepp och andra störningar, att alla verksamheter är hållbara och bedrivs efter försiktighetsprincipen och att exploatering sker i områden som bedöms som lämpliga

av samisk markanvändning/samiska näringar.

Sametinget har identifierat fyra övergripande åtgärdsområden.

Prioriterade åtgärder under respektive område finns och/eller utvecklas i handlingsplanen för klimatanpassning av samiska näringar och samisk kultur[8]. Utifrån handlingsplanen sker årligen operativa prioriteringar av Sametingets styrelse alternativt respektive nämnd.

För att bedriva renskötsel är renskötarens kunskaper om renen, betesmarkerna, vädret och årstiderna viktigt. Lika viktigt är renskötarens möjlighet att agera utifrån denna kunskap. Renskötarens möjlighet att fatta rätt beslut har begränsats i allt större utsträckning över tid.

Ökad flexibilitet

En nyckel till klimatanpassning är tillgång till användbara marker och att på ett medvetet, systematiskt och hållbart sätt ta vara på naturen. Vilket minskar sårbarheten och ökar flexibiliteten för dem samiska näringarna och den samiska kulturen. Flexibiliteten beskrivs oftast som tillgång till varierad betesmark för renarna och möjligheten att anpassa betesmark efter rådande väderlek och behov.

Det krävs åtgärder för att motverka eller kompensera negativ påverkan inom renskötselområdet/samisk traditionellt område. Det krävs resurser för det samiska omställningsarbetet.

Sametinget ska initiera frågor och driva på utvecklingen i en viss riktning men också verka för att tillgängliggöra resurser och se över möjligheten att öka befintliga samt hitta nya resurser för klimatanpassning.

Resurser kan vara ekonomiska styrmedel som premierar renens nytta, och därmed renskötselns, betydelse för att bibehålla landskapets betesprägel.

Resurser kan också vara stöd i samråd för de samiska näringarna och den samiska kulturen. Samer lägger mycket tid, kraft och engagemang i exploateringsfrågor som berör Sápmi, vilket är ett viktigt arbete för de samiska näringarnas och den samiska kulturens överlevnad. Det behövs också resurser för att få kunskap om klimatförändringar och klimatanpassning. Alla enskilda närings- eller kulturutövare har inte resurser att inhämta kunskap på egen hand.

Sametinget ska verka för att negativ påverkan på grön infrastruktur

[8] https://www.sametinget.se/112462

(sammanhängande betesmarker) från redan utförda exploateringar och barriärer i landskapet ska motverkas eller kompenseras. Vilket kan kopplas till att tillgängliggöra och skydda betesmarker för ökad flexibilitet. Sametinget ska fortsätta stödja innovationer och experiment, exempelvis restaurering och tillgängliggörande av betesmarker för ökad flexibilitet. Renen är en indikator på ett sammanhållet landskap och visar var och hur renarna har möjlighet att röra sig fritt både i fjällen och i skogs- och kustlandet utan barriärer.

Sametinget fortsätter stödja en bredd av samiska näringar. Det kan handla om att förbättra möjligheterna för samisk turism, duodji, jakt och fiske m.m. för att bygga starka och självständiga näringar och erbjuda alternativ för den som vill sysselsätta sig inom samiska näringar. Sametinget ska skapa förutsättningar för dem samiska näringarna och möjligheter att söka ekonomiska stöd på nationell och EU nivå. Det är viktigt med en bredd och fördjupning av samiska näringsverksamheter samt lönsamheten i de samiska näringarna. Väl fungerande samiska näringar är i sig själva en indikator, en värdemätare, på ett välmående sammanhållet och ekologiskt stabilt landskap. Den samiska traditionella kunskapen och de samiska näringarna kan bidra till Sveriges klimat- och miljöarbete. Det samiska samhället - de samiska näringarna och den samiska kulturen - bildar tillsammans med majoritetssamhället en helhet som har stora möjligheter att bli en kraft i utvecklingen av möjligheten att bruka de naturresurser som finns inom de gröna näringarna och att resurserna utnyttjas för att skapa tillväxt och arbetstillfällen i hela landet. För att uppnå detta måste parterna samarbeta, med kunskap och ömsesidig respekt. Ökat samarbete kring utvecklingsfrågor om bland annat infrastruktur, lokal förvaltning, kompetensutveckling och företagande är vägen till framgång. Det är nödvändigt att utveckla varaktigt samarbete mellan aktörerna på såväl lokal, regional som central nivå. Synergieffekter kan uppnås genom utveckling och samordning av resurser bland annat genom nätverksbyggande och användning av ny teknik.

Kunskapsförmedling

Den traditionella kunskapen är vägledande för utveckling av samiska näringar och bygger på en helhetssyn och samverkan mellan människa och natur. Den traditionella kunskapen bidrar också till biologisk mångfald, lokal förvaltning av naturresurser och ekologiskt- och socialt hållbara lösningar. Att förstå hur olika förändringar interagerar och vad de betyder kräver en helhetssyn. Det finns många utmaningar med klimatförändringar; en av dem är att kunskap byggs upp i stuprör inom respektive sektor. En annan att traditionell kunskap, som är avgörande för resiliensen inom lokalsamhällen, inte används tillsammans med vetenskaplig kunskap. Olika slags kunskapsförmedling är en viktig del i klimatanpassningsarbetet. Det kan handla dels om att förmedla samiska kunskaper till svenska beslutsfattare, myndigheter och andra

näringar för att skapa förståelse och samsyn kring klimatanpassningens villkor, vilket kan leda till ökat inflytande och hänsyn till de samiska näringarnas och den samiska kulturens intressen i samråd och beslutsprocesser.

Sametinget ska ta en mer aktiv roll som formell representant för samisk kunskap och erfarenhet. Det innebär exempelvis att samla in kunskap, dokumentera förändringar för att kunna följa dem över tid och att bygga upp en kunskapsbank som kan förmedla kunskapen vidare. Behovet av forskningsinsatser och kunskapsöverföring kommer att öka i takt med klimatförändringens effekter och att man då inte kan vara beroende av den kunskap som enskilda individer besitter. Sametinget ska etablera tätare kontakter och samarbeten med klimatforskare nationellt och internationellt. Det kan även handla om att utbyta erfarenheter och kunskap mellan samiska aktörer och mellan generationer på ett sätt som upplevs som inspirerande och stimulerande samt om att inhämta kunskap från klimatforskare och sprida bland samiska näringsidkare.

Sametinget ska få andra aktörer att förstå de samiska näringarnas och den samiska kulturens behov för att möta klimatets förändringar. Sametinget ska skapa en arena för att förmedla den samiska traditionella kunskapen och den samiska miljösynen (Eallinbiras). Samerna är vägvisare för ett hållbart samhälle där en bärkraftig natur med hög biologisk mångfald och ett intakt, sammanhållet landskap är en viktig förutsättning.

Sametinget ska arbeta aktivt med att sprida information om samernas situation kopplat till klimatfrågan. Sametinget ska öka samverkan med olika parter inom frågor som påverkar samernas klimatanpassningsmöjligheter. En ökad kännedom skulle bidra till en bredare acceptans och ett större intresse hos fler aktörer att bidra till anpassningsåtgärder.

Sametinget ska även sprida kunskap om klimatförändringar och klimatanpassning till de som är verksamma inom samiska näringar och samisk kultur. Klimatförändringarna orsakar redan upplevda förändringar, exempelvis när det gäller väderförhållanden. De nya förutsättningarna kräver uppdaterad kunskap.

Ett viktigt verktyg i klimatanpassningsarbetet för samebyarna är renbruksplan. Sametinget ska fortsätta ajourhålla, kvalitetssäkra och utveckla renbruksplaner.

Renbruksplan (RBP) *samebyns verktyg för att beskriva sin markanvändning och systematisk kartlägga värdefulla områden. Planerna består av fyra kompletterande delar: beteslandsindelning, fältkontroll, omvärldsfaktorer och GPS på ren. En RBP blir aldrig färdig utan uppdateras kontinuerligt. Kompletterande arbeten, ökad kunskap, nya metoder och förändringar på grund av annan markanvändning eller klimat gör att en RBP förblir ett levande och dynamiskt dokument som ägs av samebyn. RBP kan användas som underlag vid planering.*

Krisberedskap

Klimatförändringarna orsakar redan nu situationer där de enskilda näringsidkarna står inför problem som är svåra att lösa på egen hand eftersom man inte kan bygga upp en individuell beredskap för alla tänkbara scenarier. Sametinget har en viktig roll att spela i form av stödjande och rådgivande aktör när enskilda samer eller verksamhetsutövare råkar ut för en kris som orsakas av klimat eller extrema väderhändelser.

Sametinget bör utarbeta en beredskapsplan med färdiga rutiner samt förbättra samordningen vid krislägen. Det ska även finnas stöd vid en krissituation som kan uppstå, t.ex. i situationer med oförutsedda klimathändelser.

Sametinget ska säkerställa ekonomiska resurser för katastrof- och oförutsedda händelser relaterat till klimatet som exempelvis låst bete, torka och bränder.

Omvärldsbevakning

Samiskt självbestämmande, inflytande i beslutsprocesser, hänsyn till/säkerställande av samisk markanvändning, samiska näringar och samisk kultur är grundläggande förutsättningar som är avgörande för att kunna möta klimatförändringar.

Dessa förutsättningar kräver aktiva politiska beslut och i vissa fall förändring av lagstiftning och är tätt sammanlänkade med olika internationella processer och frågor som rör klimat biologisk mångfald, hållbar utveckling och urfolks rättigheter.

Sametinget har därför en viktig roll att bevaka och följa vad som händer nationellt och internationellt inom dessa frågor och även att aktivt arbeta för att nationellt implementera Sveriges internationella åtagande inom nämnda områden.

Sedan år 2015 deltar Sametinget i de svenska delegationerna vid möten under FN:s klimatkonvention och FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD) och arbetar kontinuerlig för en stärkt roll och ökat inflytande i förberedelsearbete, genomförande, uppföljning och rapportering.

När det gäller klimatkonventionen fokuserar Sametinget på frågor som behandlas i den nybildade arbetsgruppen för urfolksplattformen som har sitt första möte i maj 2019. Sametinget följer även frågor om hur urfolkskunskap tas tillvara vid genomförandet av Parisavtalet enligt det regelverk som antogs vid COP 24 i Katowice och hur urfolk involveras i det nationella genomförandet av regelverket.

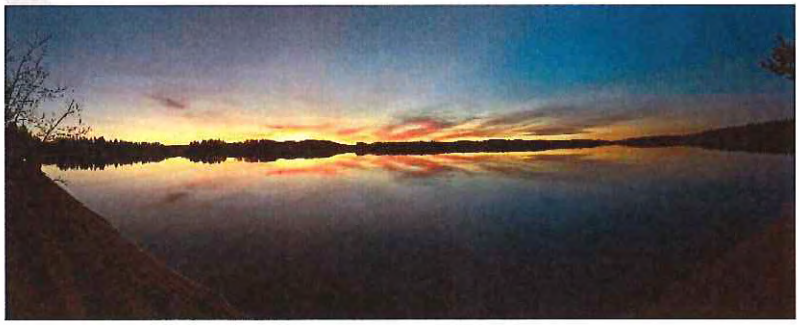
När det gäller CBD är Sametinget aktivt och arbetar i första hand utifrån de förslag

som lämnats till miljödepartementet i Sametingets och Naturvårdsverkets gemensamma rapport om genomförande av artikel 8(j) från 2018.

Sametinget avser även att öka sitt deltagande i det internationella och nationella arbetet med Agenda 2030 och hållbarhetsmålen.

Rätten till självbestämmande, som bl.a. kommer till uttryck i urfolksdeklarationen är central för förvaltning av mark och vatten och är därmed i förlängningen avgörande för klimatanpassning. Med anledning av detta följer och deltar Sametinget i diskussioner om urfolksdeklarationen och olika konventioner om mänskliga rättigheter som pågår i FN:s permanenta forum för urfolksfrågor och FN:s expertmekanism om urfolks rättigheter m.fl.

Sametinget tar tillvara de synergier som finns internationella processer emellan och som skapas mellan nationella och internationella processer.[9]

[9] Mer information om Sametingets internationella arbete finns i Sametingets internationella strategi

§19

Hemställan ang ILO-konventionen 169

ILOs konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk trädde ikraft 1991. Sverige har inte ratificerat konventionen trots att flera statliga utredningar genomförts för att undanröja hindren för en ratificering.

ILO-konventionen 169 är ett av det viktigaste internationella konventionerna som behandlar urfolks rättigheter. ILO-konventionen och Urfolksdeklarationen anses överensstämma innehållsmässigt och ömsesidigt förstärker varandra. Konventionen omfattar alla nyckelfrågor för urfolks rättigheter bl a urfolks rätt till skydd mot diskriminering, urfolksrätt till samråd och att delta i beslutsfattande i frågor som rör urfolk och urfolks rätt till skydd för den mark där de traditionellt har bott och verkat och rätt att delta i användningen, förvaltningen och bevarandet av naturtillgångar på denna mark.

Enligt ILO - konventionen ska regeringarna, under medverkan av berörda folk, se till att dessa folks rättigheter skyddas och att deras integritet respekteras. Ursprungsfolk skall utan hinder och fullt ut åtnjuta mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Särskilt poängteras att konventionen skall utan diskriminering tillämpas på såväl manliga som kvinnliga medlemmar av dessa folk. Vidare ska särskilda åtgärder vidtas för att skydda ursprungsfolkens institutioner, egendom, arbete, kultur och miljö.

Enligt konventionen skall ursprungsfolkens äganderätt och besittningsrätt till den mark som de traditionellt bebor erkännas. Åtgärder skall vidtas för att skydda deras rätt att nyttja mark som inte uteslutande bebos av dem. Regeringarna skall vidare vidta åtgärder för att identifiera den mark som traditionellt bebos av dessa folk samt inrätta lämpliga förfaranden inom det nationella rättssystemet för att ta ställning till anspråk på mark från berörda folk. Ursprungsfolkens rätt till naturtillgångar som hör till deras mark skall särskilt skyddas. De skall ha rätt att delta i användningen, förvaltningen och bevarandet av dessa tillgångar. Som en huvudregel får ursprungsfolk eller stamfolk inte förflyttas från den mark som de bebor. Andra områden som berörs i konventionen är bl.a. sysselsättning och anställningsvillkor, yrkesutbildning, hantverk och landsbygdsindustri, social trygghet och hälso- och sjukvård, utbildning och kommunikation samt kontakter och samarbete över gränserna.

FNs konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och FNs konvention om medborgerliga och politiska rättigheter utgör idag grundläggande ramverk för de mänskliga rättigheterna. Sverige har ratificerat båda konventionerna.

Även Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europarådskonventionen) inkorporerades 1995 av Sverige och blev då svensk lag i sin helhet.

Internationell rätt omfattar principerna om likabehandling och icke-diskriminering och ett särskilt skydd för minoriteter och urfolk. Både FN och Europarådet har återkommande riktat kritik mot Sveriges passivitet när det gäller att säkerställa samernas rättigheter till land och vatten i nationell lagstiftning i enlighet med internationella konventioner. Både FN organen och Europarådet rekommenderar Sverige att ratificerar ILO-konventionen 169.

I betänkandet *Samerna- ett ursprungsfolk i Sverige* (SOU 1999:25) gjordes bedömningen att Sverige i de flesta avseenden uppfyller ILO .konventionens krav men att åtgärder måste vidtas för att Sverige ska nå upp till kraven om samernas rättigheter till mark. En utredning om gränserna för renskötselområdet har gjorts i *Samernas sedvanemarker* (SOU 2006:14) och samernas jakt- och fiskerätt har utretts i betänkandet *Jakt- och fiske i samverkan* (SOU 2005:116).

Det osäkra rättsläget avseende den samiska rätten har bl a bidragit till att Girjas sameby valt att stämma svenska staten om bättre rätt till jakt och fiske inom Girjas sameby. Målet kommer att behandlats av Högsta Domstolen under 2019.

Även i betänkandet "*Samlat, genomtänkt och uthålligt? En Utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter* (SOU 2011:29) rekommenderas att regeringen antar en plan med angivna mål för hur eventuella hinder mot en ratifikation av ILOs konventionen 169 skulle kunna undanröjas

Sametinget har redan 1999-10-26—27, § 24 i plenum i yttrande över betänkande av *Utredning om ILO konventionen 169* (SOU 1999:25) enhälligt uttalat att Sverige skyndsamt ratificerar ILO-konventionen 169 och därmed att urfolket samerna omfattas av mänskliga rättigheter enligt internationella konventioner. En ratifikation av ILO- konventionen skapar möjligheter till ett grundläggande skydd och trygghet för samerna samt möjligheter till en samisk framtid i Sverige.

Hemställan

Det samiska folket bidrar till både den biologiska mångfalden och till social, kulturell och ekonomisk hållbarhet och till internationellt samarbete i likhet med andra urfolk i världen.

Sametingets plenum hemställer att regeringen föreslår

att riksdagen skyndsamt ratificerar ILO konventionen 169 för att samernas rättigheter till mark och vatten till följd av samernas traditionella innehav och långvariga bruk ska kunna säkerställs och tryggas. Sametinget menar att ILO-konventionen 169 omfattar alla samer.

att regeringen föreslår en en tydlig tidsplan för ratificering av ILO-konventionen 169

att regeringen involverar det samiska folket i ratifikationsprocessen av ILO-konventionen 169.

§ 22

STÄLLNINGSTAGANDE

2019-01-23 dnr 5.2.6-2019-105

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

Sametingets ställningstagande angående överenskommelse om mål, syfte och preliminär övergripande inriktning för en eventuell nationalpark i Vålådalen-Sylarna-Helags

Detta ställningstagande tar sin utgångspunkt i de skrivelser om nationalparksprocessen som Sametinget överlämnade till regeringen respektive Naturvårdsverket i oktober 2016. Sametingets inställning till överenskommelsen grundas även på Sametingets uppdrag enligt sametingslagen (1992:1433) att verka för en levande samisk kultur och medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov, inklusive rennäringens intressen beaktas vid utnyttjande av mark och vatten.

Sametinget vill inledningsvis uttrycka sitt stöd för en fortsatt process för en eventuell framtida nationalpark i området Vålådalen-Sylarna-Helags. Sametinget ser flera fördelar med en nationalpark i området förutsatt att bildandet sker med respekt för den samiska närvaron i området. Sametinget anser att överenskommelsen utgör ett viktigt dokument för att komma framåt i processen. Överenskommelsen skapar stabilitet för vidare arbete och förtydligar vilka frågor det råder enighet kring och vilka frågor involverade parter behöver fortsätta diskutera och lösa.

För Sametinget måste bildandeprocessen och en framtida nationalpark

- Säkerställa samiskt inflytande i samtliga för samerna relevanta beslut kring nationalparken inklusive beslut som rör bildande och förvaltning[1]
- Säkerställa förutsättningarna för och främja samisk kultur[2], renskötsel och markanvändning[3] i området.

Överenskommelsen är ett steg i rätt riktning för att åstadkomma ovanstående. För att ytterligare förbättra överenskommelsen i dessa avseenden anser Sametinget vissa justeringar av syftes- och målformuleringarna nödvändiga.[4] Därutöver har Sametinget några synpunkter kring förvaltningens organisation.

Syfte

Sametinget menar att syftesformuleringen måste breddas. Rätten att utöva renskötsel är en viktig del av samiska rättigheter men speglar inte de samiska rättigheterna i sin helhet. Marken inom den tilltänkta nationalparken har varit och är grundläggande för den samiska kulturen och för utövandet av samiska näringar såsom jakt, fiske och turism. Det är således inte uteslutande renskötseln som präglat landskapet i området vilket inte framgår av nuvarande formulering.

[1] Här förstås beslut som rör föreskrifter, skötselplan, eventuella författningsåtgärder m.m.
[2] Med samisk kultur förstås bl.a. kulturarv, kulturmiljöer, kulturhistoria, traditionell kunskap, sedvänjor, språk.
[3] Med samisk markanvändning förstås bl.a. jakt, fiske, slöjd och turism kopplad till de samiska näringarna.
[4] Om ändringarna godtas kan det föranleda vissa mindre justeringar av bl.a. föreslagen formulering till skötselplan.

Sametinget finner att en utvidgad syftesformulering ryms inom nuvarande lydelse av 7 kap. 2 § MB.

> Syftet med nationalparken är att bevara ett storslaget fjällandskap med höga natur- och upplevelsevärden präglat av renskötsel, samisk kultur och markanvändning, i väsentligen oförändrat skick.

Mål

När det gäller målen och deras innebörd är det viktigt att komma ihåg – såsom överenskommelsen påpekar – att de kommer att utvecklas i den proposition som regeringen lämnar till riksdagen inför ett eventuellt beslut om bildande. Sametinget vill dock redan nu förtydliga sin uppfattning om det första målet och begreppet kulturvärden. Enligt Sametingets uppfattning omfattar begreppet det samiska kulturarvet vilket kan definieras som det samiska folkets kultur och historia i en geografisk kontext.[5] Detta mot bakgrund av att området i fråga är ett samiskt kärnområde av stor betydelse för samisk kultur och med stark samisk närvaro.

Sametinget anser att det andra målet behöver justeras enligt nedan. Justeringen följer av det breddade syftet där även samisk kultur och markanvändning nämns. Det är viktigt att de mål som formuleras är vida och framåtsyftande. Nuvarande målformulering *bevara förutsättningarna för* indikerar ett statiskt synsätt med betoning på bibehållandet av nuvarande tillstånd. Genom att ersätta denna formulering med *säkerställa förutsättningarna för och främja* skapas ett bredare mål där även utveckling och positiv förändring inryms. Formuleringen reflekterar även Sveriges åtagande gentemot samerna och deras möjlighet att utöva och utveckla sin kultur, levnadssätt och näringar enligt urfolksrätten och regeringsformen.

> Att säkerställa förutsättningarna för och främja renskötseln och den samiska kulturen och markanvändningen i området.

Förvaltningens organisation

Överenskommelsen föreslår en förvaltningsdelegation med representation från Länsstyrelsen i Jämtlands län, Handölsdalens, Tåssåsens och Mittådalens samebyar, Bergs och Åre kommuner samt besöksnäringen. För att Sametinget ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt sametingslagen krävs att Sametinget kan utse en representant i delegationen. Sametingets förutsätter därmed att delegationen utvidgas så att representation från Sametinget ingår. Därtill förordar Sametinget ett roterande ordförandeskap samt att beslut i delegationen fattas enligt konsensus.

Kiruna den 23 januari 2019

Per Olof Nutti
Styrelseordförande

[5] Kulturmiljön och kulturlandskapet är en del av kulturarvet och skapar ett sammanhang av materiellt, immateriellt och biologiskt kulturarv.

§ 27

Plan för sammanställning av Sametingets språkstrategi

Bakgrund

Sametinget har i språkpolitiskt handlingsprogram angett mål för det samiska språkarbetet. I handlingsprogrammet finns även angivna 23 insatser, en insats är Sametingets språkstrategi. Denna insats grundar sig på en motion som antagits av plenum, motionen intention var att ta fram en strategi och tidplan i syfte att göra Sametinget till en samiskspråkig arena.

Utdrag ur Sametingets språkpolitiska handlingsprogram:

Sametinget bör målmedvetet genom en handlingsplan med uppsatta tidsbestämda mål övergå till att bli en samiskspråkig arena där samiska är arbetsspråk på möten i Sametingets plenum, styrelser och nämnder, samt Sametingets kansli. Detta kan göras genom att samtliga tjänstemän och politiker genom riktade åtgärder och språkstöd blir samisktalande inom en rimlig tid. Det bör ingå i uppdraget som tjänsteman och politiker att lära sig använda samiska. Sametingets arbete med detta kan därmed också bli vägledande för andra samiska arbetsplatser.

Detta innebär konkret bland annat att samerna ska kunna kommunicera på sitt språk med Sametinget, såväl muntligt som skriftligt, och att all information från Sametinget ska finnas på samiska. Under såväl plenum som andra möten ska samiska kunna användas obegränsat, både muntligt som skriftligt. Besökande ska mötas av samiska och samiskan ska vara väl synlig på Sametinget.

Språknämnden har uppdragit till språknämndens ordförande att påbörja arbetet med Sametinget språkstrategi.

Förslag

Förslag är att styrelsen beslutar om språkstrategi. En språkstrategi ska utarbetas av Sametingets alla verksamheter, såväl verksamheter på kansliet som de politiska. Sametingets språkstrategi ska omfatta alla politiska organ och samtliga medarbetare. I språkstrategi ska anges tillvägagångssätt att öka användandet av samiska inom egna verksamhetsområdet med angiven tidplan samt hur verksamheten i övrigt ska arbeta för att uppnå Sametingets språkmål.

Språkstrategin ska också ange hur verksamheten säkrar att språkperspektiv (ökad användning av samiska) inkluderas i de frågor/ärenden som verksamheten jobbar med.

Arbetet med Sametingets språkstrategiska ske inom angiven tid, förslag t o m 20 maj. Kansliet sammanställer därefter språkstrategi utifrån det inkomna materialet. Styrelsen behandlar utkast till språkstrategi och beslutar under möte 11-13 juni 2019. Därefter går förslag på Sametingets språkstrategi på remiss t o m 15 september. Vilka

som är remissinstanser beslutas av styrelse på samma möte. Kansliet inarbetar remissvar och styrelsen fastställer förslag till nästkommande plenum under styrelsemöte 15-17 oktober 2019. Efter beslut i plenum så implementeras Sametingets språkstrategi och de beslutade åtgärderna i samtliga verksamheter. Uppföljning sker enligt beslutad tidtabell såväl i egen verksamhet som med återrapportering till styrelse.